

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk:
Maak meer werk van
buitenschools leren

Leren in de klas en in de praktijk

Maak meer werk van buitenschools leren

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk:
Maak meer werk van
buitenschools leren

Buitenschools leren: regelgeving en inspiratie

'Leren door doen' is een heel effectieve manier van leren, zo blijkt uit tal van onderzoek. Het aanleren van een vaardigheid werkt het best door het daadwerkelijk uitvoeren van die vaardigheid, niet door erover te lezen in een boek of door een theorieles te volgen. Op weg van leerling naar aankomend vakmens bouw je kennis op en ontwikkel je kennis. In de woorden van Johan van der Sanden: 'word je ergens goed in.' Daarvoor is onderwijs nodig waarin leerlingen te maken krijgen met leerzame contexten. Nogmaals Van der Sanden: 'Leerlingen moeten ervaringen kunnen opdoen en leren leren en werken in verschillende leer-, werk- en leerwerksituaties.' Daarnaast zijn echte contexten binnen een werksituatie/leerbedrijf nodig om leerlingen te laten ontdekken waar ze goed in willen worden en of zij daarin passen door een beeld te ontwikkelen van wat het werken in een bepaalde beroepscontext inhoudt en vraagt.

Bezoek ook de website van
Stichting Platforms vmbo
voor alle actuele informatie

Bezoek de website →

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk:
Maak meer werk van buitenschools leren

Jaarlijks volgen ongeveer 200.000 leerlingen een beroepsgericht programma in de derde en vierde klas van het vmbo. De komende jaren komen daar veel leerlingen bij die een praktijkgericht programma in de TL gaan volgen. Al deze leerlingen leren door te doen, leren door praktisch bezig te zijn, in een beroepsoriënterend, beroepsvoorbereidend of praktijkgericht programma. Leren door het uitvoeren van praktische, levensechte en realistische opdrachten. Het uitvoeren van praktische opdrachten motiveert leerlingen. Naast praktische vaardigheden leren leerlingen theorie rond het beroepsgerichte programma, maar ook basisvaardigheden als lezen, rekenen, samenwerking, plannen, communiceren, enz. Die praktische opdrachten voeren de leerlingen uit op school én in de beroepspraktijk. Zo maken ze kennis met de wereld van arbeid en beroep, ontdekken ze waar hun passie ligt en in welke richting ze zich verder willen ontwikkelen om daarna de overstap te maken naar een beroepsopleiding in het mbo.

De verbinding tussen onderwijs en de wereld daarbuiten is voor elke onderwijssoort belangrijk. In het vmbo (maar eigenlijk ook in het havo en vwo) kunnen onderwijs en

beroepspraktijk niet zonder elkaar. De beroepspraktijk heeft het onderwijs nodig om aan werknemers te komen, het onderwijs heeft de beroepspraktijk nodig om leerlingen voor te bereiden op een opleiding en baan in de toekomst. Daar komt nog bij dat vmbo-leerlingen graag leren door doen in levensechte contexten zoals stages. De groeiende aandacht voor praktijkgericht leren ook in andere onderwijstypen (zoals de TL/mavo en de havo) laat zien dat ook die leerlingen de behoefte hebben om praktisch te leren en de relevantie van wat ze leren te zien. De samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven noemen we 'buitenschools leren'. Letterlijk leren buiten de school. Dat kan en mag, ook wettelijk gezien. Hoe buitenschools leren vorm kan krijgen en aan welke voorwaarden het moet voldoen leest u in deze brochure, aan de hand van voorbeelden uit de praktijk en bijdragen van organisaties die scholen helpen buitenschools leren vorm te geven. Er bestaan ook veel voorbeelden van 'buitenschools leren' waarbij de buitenwereld in de school wordt gehaald, bijvoorbeeld tijdens gastlessen en door de inzet van hybride professionals. Deze vormen van 'buitenschools leren' vallen buiten de scope van deze brochure.

Door de flexibiliteit in de programmastructuur biedt het vmbo mogelijkheden voor buitenschools leren. Deze brochure bevat veel tips, voorbeelden en suggesties. Gebruik ervan wat bij uw school en uw visie op buitenschools leren past. In de brochure gebruiken we het begrip 'buitenschools leren'. Dat is misschien een wat ouderwets begrip, maar het dekt de lading volledig. Het gaat om leren buiten de school, maar wel onder verantwoordelijkheid van de school. Het gaat om leren van leerlingen, leerlingen die (nog) geen volwaardige beroepsbeoefenaars zijn. In welke context buitenschools leren ook wordt toegepast, het heeft altijd tot doel leerlingen kennis te laten maken met de wereld van arbeid en beroep en hen te helpen bij het maken van keuzes en is onderdeel van hun onderwijs. Buitenschools leren is geen losstaande activiteit naast het volgen van onderwijs op school, het maakt deel uit van het curriculum van de leerling. Buitenschools leren hoort vanzelfsprekend bij beroepsoponderwijs. De beroepsgerichte programma's in het vmbo bieden daar mogelijkheden, ruimte en aanknopingspunten voor. We hopen dan ook dat deze brochure veel scholen zal inspireren om nóg meer werk te maken van buitenschools leren.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk:
Maak meer werk van
buitenschools leren

Voorbeeldmatige uitwerkingen van een beroepsgericht keuzevak.

Bekijk →

Wat moet en wat mag: buitenschools leren

Buitenschools leren komt in de dagelijkse onderwijspraktijk in heel veel verschillende vormen voor, van een bedrijfsbezoek van een uur tot een stage van enkele weken of langer, van een kleine opdracht tot het volgen en afsluiten van complete keuzevakken, van een snuffelstage van een dag tot een lintstage die een heel schooljaar duurt. Al deze varianten zijn toegestaan en kunnen deel uitmaken van het curriculum van een leerling.

Landelijke beleid

Landelijk is er weinig vastgelegd rond buitenschools leren c.q. stages. In alle leerwegen en alle leerjaren kan buitenschools leren deel uitmaken van het onderwijsprogramma. Vmbo-scholen bepalen zelf de omvang van een activiteit in het kader van buitenschools leren. Het vmbo kent geen minimum of maximum aantal uren dat leerlingen stage moeten lopen, met uitzondering van de leerwerktrajecten en de entree-opleidingen (zie pagina 6). Buitenschools leren wordt in het vmbo gezien als een didactische werkvorm, niet als een doel op zich. Een leerling loopt geen stage om stage te lopen of om ruimte te maken voor andere leerlingen, bijvoorbeeld tijdens het examen.

Schoolbeleid

Buitenschools leren maakt onderdeel uit van het curriculum van de leerling. De school is verantwoordelijk voor het op elkaar afstemmen van binnen- en buitenschools leren. De school bepaalt, in overleg met de stagebiedende organisatie of het bedrijf waar buitenschools leren plaatsvindt, welke eindtermen tijdens het buitenschools leren aan bod komen en welke eventueel niet. De vakinhoudelijke uitwerkingen die bij beroepsgerichte keuzevakken zijn ontwikkeld kunnen hierbij behulpzaam zijn. Zij geven meer inhoud aan een [beroepsgericht keuzevak](#) dan alleen het examenprogramma. Vakinhoudelijke uitwerkingen zijn suggesties, ze zijn niet voorschrijvend.

Onderdelen van het onderwijsprogramma kunnen tijdens het buitenschools leren worden afgesloten en beoordeeld voor een (schoolexamen-)cijfer. De school kan ervoor kiezen praktijkopleiders te betrekken bij de beoordeling van een leerling. Als praktijkopdrachten beoordeeld worden en het cijfer meetelt voor een schoolexamen, dan moet dit in het PTA vermeld staan.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk:
Maak meer werk van buitenschools leren

Stage

Stage geldt als onderwijstijd als aan de criteria wordt voldaan. Stage wordt in het vmbo gezien als een didactische werkvorm waarin leerlingen onderwijsinhouden kunnen leren en/of op school geleerde inhouden toe kunnen passen. De stage vindt plaats op basis van een stageovereenkomst tussen de school en de stagebiedende organisatie. Bedrijven waar vmbo-leerlingen stagen lopen hoeven geen door SBB erkend leerbedrijf te zijn. Aan stage is geen minimum of maximum aantal uren gebonden. Onderdelen van het onderwijsprogramma mogen tijdens de stage worden afgerond bijvoorbeeld in de vorm van een proeve van bekwaamheid of meesterproef, als dat onder verantwoordelijkheid van de school gebeurt en vastgelegd is in het PTA van de leerling. Ook mogen onderdelen van het examen (CSPE) in de praktijk afgenomen worden, als voldaan wordt aan de voorwaarden rond examens met betrekking tot geheimhouding en beoordeling van de resultaten.

Een stage, als vorm van buitenschools leren, heeft geen vaste duur. De omvang van een stage is afhankelijk van de leerdoelen die tijdens de stage bereikt moeten worden. Een snuffelstage zal meestal een dag of enkele dagen omvatten, terwijl een stage

om een heel beroepsgericht keuzevak, met een omvang van 80 tot 100 klokuren, aan te bieden en af te ronden meerdere dagen zal omvatten. Voor een bedrijfsbezoek of een snuffelstage wordt in de regel geen stageovereenkomst afgesloten, voor een meer omvangrijkere stage wel. Er bestaat soms onduidelijkheid over wanneer een stageovereenkomst afgesloten moet worden. In welke gevallen het afsluiten van een stageovereenkomst verstandig is hangt af van de omvang van de stage, de leerdoelen die bereikt moeten worden, de begeleiding door de stagebiedende organisaties, de werkzaamheden die uitgevoerd worden, de werktijden, eventuele geheimhouding en verzekering. Het afsluiten van een stageovereenkomst is niet verplicht, maar wel aan te raden.

Bijlage 1: Voorbeeld stageovereenkomst

Bekijk →

Beroepsgerichte keuzevakken in de beroepspraktijk

Sommige scholen kiezen ervoor ook beroepsgerichte keuzevakken geheel of voor een groot deel (vaak het praktijkdeel) aan te bieden en af te sluiten in de

beroepspraktijk. Dat mag. Een beroepsgericht keuzevak mag in zijn totaliteit aangeboden worden in een buitenschoolse practijksituatie, bij een bedrijf, een instelling, enz.

Belangrijk is wel dat alle taken en deeltaken die in het examenprogramma staan aan de orde komen. De vakinhoudelijke uitwerkingen van keuzevakken kunnen hierbij behulpzaam zijn. Keuzevakken mogen ook in de beroepspraktijk afgesloten worden, als dit maar in het PTA van de leerling is opgenomen. Ook delen van het CSPE mogen in een buitenschoolse situatie worden afgenomen, als er maar aan de eisen rond het CSPE voldaan wordt wat betreft geheimhouding en beoordeling.

Door het in de beroepspraktijk aanbieden van keuzevakken ontstaan er veel meer keuzemogelijkheden voor leerlingen. In het artikel '[Kies maar raak!](#)' vertellen Robbert Beijnsberger en Rachelle Smeets van het Connect college in Echt hoe zij de keuzevakken in de beroepspraktijk vormgeven. In het artikel '[Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?](#)' vertelt Anne Zeevalk van Aeres Velp hoe zij de keuzevakken zo vormgeeft dat ze buiten de school gevolgd kunnen worden en leerlingen ook andere

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk:
Maak meer werk van
buitenschools leren

dan 'groene' keuzevakken kunnen volgen. Het Maaswaal College in Wijchen ziet vanuit het keuzevak Zorgtechnologie de samenwerking met het werkveld voor alle leerwegen groeien. In het artikel ['Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek'](#) vertelt Renate Kaspers, van het Maaswaal College in Wijchen hierover.

Leerwerktraject en entreeopleiding

Uitzondering op de urennorm en de erkenning van stagebiedende organisaties vormen de leerwerktrajecten en de entree-opleidingen die door het vmbo verzorgd worden. De eisen aan de omvang van het buitenschools praktijkgedeelte zijn:

- Voor een leerwerktraject: minimaal 640 klokuren in 80 dagen en maximaal 1280 klokuren in 160 dagen van de gezamenlijke onderwijstijd in leerjaar 3 en 4.
- Voor de entree-opleiding in het vmbo: de beroepspraktijkvorming (bpv) omvat voor de beroepsopleidende leerweg (bol) minimaal 20 procent en maximaal 60 procent van de onderwijstijd. Voor de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) omvat de bpv minimaal 60 procent van de onderwijstijd.

In beide trajecten moet de stage/bpv uitgevoerd worden bij een door [SBB](#) erkend leerbedrijf.

Meer informatie over leerwerktrajecten en de rol van SBB.

Bekijk

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk:
Maak meer werk van
buitenschools leren

Werkzaamheden tijdens het buitenschools leren/stage

Er bestaat vaak discussie over de vraag welke werkzaamheden een leerling uit mag voeren tijdens een periode van buitenschools leren/stage. Belangrijk om op te merken is dat voor een stage/ buitenschools leren andere regels gelden dan voor werknemers. Waar jonge werknemers veel werkzaamheden nog niet uit mogen voeren, mogen stagiaires dat wel. Dit komt omdat de stage een leeractiviteit is en leerlingen nu eenmaal dingen moeten leren. Leren gebeurt onder toezicht en verantwoordelijkheid van een daartoe bevoegde werknemer of docent. In het artikel [‘Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving’](#) over de rol van Voion legt Rick van Workum uit welke werkzaamheden tijdens een stage wel en niet onder onderwijs vallen, met aandacht voor de stageovereenkomst om rollen en verantwoordelijkheden vast te leggen.

Contact met bedrijven

Buitenschools leren vindt buiten de school plaats. Dit betekent dat docenten, of andere medewerkers van de school, naar buiten moeten om contacten te leggen en afspraken te maken. Vaak is dit de taak van een docent, maar steeds meer scholen kiezen ervoor contacten met het bedrijfsleven neer te leggen bij iemand die daar speciaal voor aangesteld is: een ‘accountmanager’.

Accountmanager

Voordeel van een accountmanager is dat deze als taak heeft contacten met bedrijven te onderhouden en dit niet naast het lesgeven hoeft te doen. Contact onderhouden met bedrijven kost tijd, vaak op momenten dat er ook lesgeven moet worden. En niet alle docenten vinden

het leuk om contacten te onderhouden met bedrijven of op nieuwe bedrijven af te stappen. Door deze taak bij een persoon te beleggen, worden docenten ontlast en hebben bedrijven een vast aanspreekpunt. Uiteraard kan het bezoeken van leerlingen tijdens een stage of het beoordelen van een opdracht/examen de taak van een docent blijven. Voor welke optie ook gekozen wordt, het is goed hierover in school te spreken en afspraken te maken.

Vrienden van

Steeds meer scholen richten een organisatie op onder de naam ‘vrienden van het XXX College’. Hiervan zijn de bedrijven waarmee de school zakendoet lid. Dit kan een soort businessclub zijn met als doel

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk:
Maak meer werk van buitenschools leren

te netwerken. Ook komt het voor dat aan bedrijven uit een dergelijke groep gevraagd wordt mee te denken over het curriculum.

Met de invoering van praktijkgerichte programma's in de theoretische leerweg wordt de vraag aan bedrijven groter. Meer scholen willen samenwerken met bedrijven en afspraken maken over opdrachten die leerlingen uit moeten voeren en/of bedrijfsbezoeken, stages, enz. Om niet elkaars concurrent te worden, kunnen scholen samenwerken en bijvoorbeeld stageperiodes op elkaar afstemmen en in de regio een opdrachtenbank voor leerlingen of een regionaal stageloket organiseren. In de regio Gorinchem Altena hebben vier techniescholen samen een programma voor buitenschools leren ontwikkeld met hotspots in bedrijven waar leerlingen keuzevakken of delen van het profielvak doen. U leest hierover in ['Innovatie in de praktijk.'](#)

Voorbeelden uit de praktijk

In het artikel: ['Samenwerken met bedrijven: hoe pak je het aan?'](#) leest u hoe 't Rijks in Nijmegen dit opgepakt heeft voor het programma Technologie en toepassing in de GL/TL. De tips van 't Rijks zijn van toepassing

voor álle scholen. Bij CSG Reggesteyn, ROC van Twente en ondernemers in Rijssen is de samenwerking uitgebouwd tot een onderwijscommunity met pop-upstores. U leest hierover in het artikel ['We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'.](#)

Martha Hoebens geeft met haar organisatie 'Bedrijf in de klas' ondersteuning aan scholen en bedrijven om van buitenschools leren een succes te maken, bijvoorbeeld door docenten te helpen goede vragen aan een bedrijf te stellen. Haar tips leest u in ['Hou het klein!'](#). Linda Melis, bedrijvencoördinator Sterk Techniekonderwijs van de subregio Venlo, heeft een stappenplan ontwikkeld om van een bedrijfsbezoek een succes te maken. Het stappenplan leest u in het artikel ['Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen.'](#)

Niet alleen scholen vinden het belangrijk om leerlingen kennis te laten maken met de wereld van arbeid en beroep. Ook het bedrijfsleven vindt dit waardevol. Marianne van Loenhout, beleidsmedewerker onderwijs van de Koninklijke Metaalunie vertelt in ['We moeten leerlingen de ruimte geven om de](#)

[sector te verkennen, te zien en te ervaren'](#)

waarom metaalbedrijven volmondig 'ja' zeggen op de vraag van scholen.

Waar zijn mijn leerlingen en wat doen ze?

Of: Hoe volg ik mijn leerlingen buitenschools?

'Veel scholen vinden het moeilijk leerlingen los te laten. Ze zijn nog jong, de vrijheid lokt. Komen ze wel aan waar ze moeten zijn en 'hoe regel ik dat elke leerling die opdracht uitvoert die hij moet doen' én dat het bedrijf weet wat er van de leerling verwacht wordt?'. In de Achterhoek hebben onderwijs en bedrijfsleven de handen ineengeslagen. In STERA werken 10 vmbo-scholen, het ROC en het regionaal (technisch) bedrijfsleven samen, waardoor er techniekonderwijs aangeboden kon worden bij terugloop van het aantal leerlingen en de vmbo-scholen hun leerlingen elk technisch keuzevak aan kunnen bieden. De keuzevakken worden namelijk voor het overgrote deel in het bedrijfsleven gegeven. In het kader van deze samenwerking is de 'SEN-app' ontwikkeld, een app die gebruikt wordt door leerlingen, docenten en bedrijfsleven en onmisbaar is in de samenwerking. In het artikel ['SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'](#) vertelt Koen Boertien hier meer over.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk:
Maak meer werk van
buitenschools leren

Buitenschools leren en loopbaanontwikkeling en -begeleiding (LOB)

Loopbaanontwikkeling en -begeleiding (LOB) verdient een centrale plaats in het voortgezet onderwijs. Het opdoen van levensechte ervaringen en daarop reflecteren is een wezenlijk onderdeel van het keuzeproces. Het (leren) maken van loopbaankeuzes is een doorlopend proces dat steeds bijgestuurd moet worden. In de beroepsgerichte en praktijkgerichte examenprogramma's in het vmbo staat LOB centraal. Dat blijkt niet alleen uit de structuur (waarin keuzes maken belangrijk is) maar ook uit het feit dat LOB is opgenomen in de kern van het programma. Alle leerlingen moeten aan de slag met LOB, maar wel op een manier die past bij hun interesses.

Voor vmbo-leerlingen is het van belang dat er vroeg wordt gestart met LOB, reden waarom veel scholen vanaf de eerste klas LOB verzorgen. Vaak kiezen leerlingen in de tweede klas van het voortgezet onderwijs een profiel of praktijkgericht programma en in de vierde voor een vervolgopleiding. Omdat leerlingen relatief jong zijn en er in korte tijd veel keuzes gemaakt moeten worden, is het voor vmbo-leerlingen essentieel dat zij goed begeleid worden bij het leren kiezen, het opdoen van

loopbaanervaringen en het ontwikkelen van loopbaancompetenties. Met de structuur van de beroepsgerichte profielen en keuzevakken en praktijkgerichte programma's worden leerlingen gestimuleerd om te oefenen in het maken van loopbaankeuzes. In deze structuur kiezen leerlingen een profiel, de bijbehorende verplichte profielvakken en een praktijkgericht programma of beroepsgerichte keuzevakken. De school bepaalt welke profielen en beroepsgerichte keuzevakken aangeboden worden aan de leerlingen. Zo stellen leerlingen binnen de grenzen van de school hun eigen opleiding samen. Loopbaanontwikkeling en -begeleiding is bedoeld om leerlingen te helpen bij de ontwikkeling van hun loopbaancompetenties en bij het maken van keuzes. Die competenties bieden handvaten zodat leerlingen op basis daarvan loopbaankeuzes leren maken, voor nu en in hun toekomstige loopbaan.

Buitenschools leren als LOB-activiteit

Een belangrijke LOB-activiteit in de bovenbouw van het vmbo is het buitenschools leren/de stage. Tijdens een stage doen leerlingen ervaringen op in de praktijk. Maar een buitenschoolse

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk:
Maak meer werk van
buitenschools leren

activiteit hoeft niet altijd 14 dagen stage lopen bij een bedrijf te zijn. Ook bijbanen, bedrijfsbezoeken, contacten met beroepsbeoefenaren, enz. zijn waardevolle buitenschoolse activiteiten in het kader van LOB. Deze worden echter pas zinvol als daarop gereflecteerd wordt.

Bij de invoering van de profielen in het vmbo kwamen sommige scholen tot de ontdekking dat de stage die ze altijd hadden niet meer past in het onderwijsprogramma van de leerling. Waarom bijv. stagelopen in een kinderdagverblijf, als je tijdens je profielvak al hebt ervaren dat daar je toekomst niet ligt en je een beroepsgericht keuzevak uiterlijke verzorging volgt. Sommige scholen hebben daarom de stage in het vierde leerjaar (als de keuzevakken worden aangeboden) afgeschaft. In plaats daarvan wordt aan elk keuzevak een LOB-opdracht gekoppeld. Wat de leerling tijdens die LOB-opdracht doet is aan de leerling, met als voorwaarden:

- De LOB-opdracht moet buiten de school worden uitgevoerd.
- Je mag niet twee keer eenzelfde soort LOB-opdracht doen (niet twee keer bij een ROC gaan kijken, of twee keer met een beroepsbeoefenaar spreken).

- Je moet vooraf in een LOB-gesprek met je docent motiveren waarom je voor de opdracht die je uit gaat voeren hebt gekozen.
- Je moet achteraf in een LOB-gesprek (en soms in een verslag) reflecteren op wat je geleerd hebt in het kader van LOB en welke consequentie je daaruit trekt.

Buitenschoolse LOB-opdrachten 'op maat van de leerling' maken de organisatie ingewikkelder, maar leveren wel meer op, want een leerling is dan bezig met activiteiten die passen in zijn eigen programma en heeft daar (deels) zelf voor gekozen: stagelopen in een bedrijf is vooral waardevol voor de leerling als hij daar komt om iets te leren en te ervaren hoe het is om daar te werken, niet omdat het moet en je niet weet wat je er eigenlijk doet.

Ervaring opdoen in een bedrijf kan ook op andere manieren dan tijdens een stage. Bij het Teylingen College KTS, in Voorhout, maken leerlingen gedurende het profielvak PIE-werkstukken. Eén onderdeel van een werkstuk kan niet op school gemaakt worden, maar moet in een bedrijf gemaakt worden, omdat dat bedrijf beschikt over de machine

die voor dat werkstuk nodig is. Met het bedrijf is afgesproken dat leerlingen het onderdeel daar kunnen maken en dat zij daarbij begeleid worden door een medewerker van het bedrijf. Deze manier van werken heeft ook als voordeel dat de school geen dure machine hoeft aan te schaffen.

Maar belangrijker nog:

- Leerlingen maken kennis met een bedrijf, zien wat daar gebeurt en wie daar werkt.
- De opdracht past in het onderwijsprogramma van de leerling.
- Er is contact tussen een leerling en een beroepsbeoefenaar.

Zo ontstaat een belangrijke ervaring voor leerlingen.

VMBO On Stage is een regionaal beroepenfeest voor vmbo-leerlingen en beroepsbeoefenaren gericht op hulp bij beroeps/loopbaankeuze en het leggen van duurzame contacten waar leerlingen ook later een beroep kunnen doen. Netwerkbewustzijn, netwerkgedrag en relatiebeheer - belangrijke loopbaancompetenties - zijn sleutelwoorden. Het lukt veel leerlingen om deze relaties te onderhouden en niet zelden resulteren deze contacten in nieuwe

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk:
Maak meer werk van
buitenschools leren

gesprekspartners, stageplaatsen en zelfs dienstverbanden tijdens of na de vervolgopleiding. Hoe? Gedurende het beroepenfeest gaan leerlingen en beroepsbeoefenaren in gesprek met elkaar over beroep en werkdag. Dit gebeurt in drie of vier rondes van circa 30 - 45 minuten. Met het uitwisselen van visitekaartjes wordt er een afspraak gemaakt tussen leerling en ondernemer voor één of meerdere werkbezoeken enkele weken later. Matchmakers en jeugdadviseurs helpen de leerlingen tijdens het beroepenfeest om de juiste beroepsbeoefenaar te vinden. Ook ouders worden nadrukkelijk betrokken en ook uitgenodigd om deel te nemen als beroepsbeoefenaar. On Stage is, onder andere door diverse voorbereidende activiteiten, meer dan de dag van het Beroepenfeest. Met de 5 loopbaancompetenties en het gedachtengoed van Prof. dr. Marinka Kuijpers met betrekking tot LOB in het vmbo als leidraad, biedt On Stage een prachtige 'LOB oefensituatie'. De periode vóór en na het Beroepenfeest leent zich goed om met leerlingen in gesprek te gaan over hun opleidings- en beroepskeuze. Elke loopbaancompetentie is door VMBO On Stage vertaald naar praktische LOB-opdrachten voor leerlingen en opgenomen in het [On Stage](#) Paspoort.

In het artikel ['Dialogo over buitenschools ervaringen van grote waarde voor leerlingen'](#) licht Marinka Kuijpers de waarde van buitenschools leren in het vmbo en de verbindende rol van LOB tussen leerling en buitenschoolse ervaringen toe.

Meer informatie over On Stage.

Bekijk

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving

Momenteel lees je het artikel:

Kies maar raak!

Wat zijn de mogelijkheden voor leerlingen om met buitenschools leren te werken?

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Rachelle Smeets
Connect College

Robbert Beijnsberger
Connect College

Kies maar raak!

Buitenschools leren (BSL) vormt de sleutel waarmee leerlingen van het profiel Zorg & Welzijn en D&P van het Connect College in Echt op basis van praktijkervaring een rake keuze kunnen maken uit een brede waaier aan vervolgopleidingen in het mbo. Robbert Beijnsberger en Rachelle Smeets vertellen.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

04 Voelen wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbeidwetgeving

Momenteel leest u het artikel:

Kies maar raak!

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN'-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Welke rol hebben jullie op school?

Robbert: "Ik ben docent aardrijkskunde en mens & maatschappij, coach en bedrijvencoördinator, ook voor Sterk Techniekonderwijs."

Rachelle: "En ik docent en vaksectievoorzitter Zorg & Welzijn, coach en sinds kort ook betrokken bij Regio in je rugzak, een groot project samen met de regio Keyport en de schoolbesturen SOML en LVO Weert."

Wat is Regio in je rugzak?

Rachelle: "Er komt een online platform, waarin scholen, bedrijven en gemeenten gaan samenwerken om leerlingen te behouden voor werk in de regio."

Robbert: "In feite LOB in een nieuw jasje. Regio in je rugzak ligt in het verlengde van de vroegere stages. Met een dossier waarin je kan laten zien wat je al gedaan hebt en waar je al stage hebt gelopen, stroom je makkelijker door naar het mbo."

Hoe past jullie Buitenschools leren hierin?

Robbert: "Drie jaar geleden hebben we het profiel PIE gesloten. Er waren nog maar zes aanmeldingen voor techniek. Om voor leerlingen die keuze toch mogelijk te maken, hebben we ervoor gezorgd dat ze buitenschools in een bedrijf technische keuzevakken kunnen uitvoeren. Dat is doorgegroeid naar alle sectoren: al onze vmbo-leerlingen van leerjaar 3 en 4 kunnen een half jaar lang één dag in de week stagelopen in een bedrijf of instelling naar keuze. In overleg wordt bekeken welke keuzevakken in de praktijk uitgevoerd kunnen worden."

Wat betekent dat voor jullie aanbod?

Rachelle: "Op school kun je nooit alle keuzevakken aanbieden. Door Buitenschools Leren kan dat wel. Daarmee kan de leerling uit het hele

pallet kiezen, ook buiten D&P en Z&W. Dat mag voor alle vier de keuzevakken."

Robbert: "Zo krijg je persoonlijke leerroutes. Een leerling doet bijvoorbeeld examen in Z&W met keuzevakken Groen of in D&P met twee keuzevakken BWI en twee PIE. Het aantal leerlingen dat de keuzevakken op school doet, wordt steeds kleiner. Van onze leerlingen verwachten we dat ze the lead pakken in het benaderen van het bedrijf. Behalve wat ze leren in het keuzevak en over zichzelf, levert het duidelijk sociale groei op."

Hoe organiseer je het op school?

Robbert: "Voor alle keuzevakken maken we praktische opdrachten. Door de praktische opdracht te maken laten leerlingen zien dat ze de bijbehorende theorie -die de deeltaken dekt- beheersen."

Rachelle: "Het ontwikkelen van die opdrachten gebeurt in een werkgroep van collega's met affiniteit met een bepaald vakgebied. Soms betrekken we docenten van buiten de school, bijvoorbeeld voor het profiel Groen. Als coach heb je ook uren om minstens drie stagebezoeken per leerling af te leggen."

Robbert: "Leerlingen hebben een digitale stagemap waarin de keuzevakken zichtbaar zijn, ook voor het bedrijf. Vanochtend heb ik bijvoorbeeld met een bedrijf de theorie besproken voor een leerling die keuzevakken uit Maritiem & Techniek volgt. Die doet hij op een binnenvaartschip."

Wat doet BSL met leerlingen?

Robbert: "Leerlingen die binnen het schoolse stramien vastlopen zie je in de praktijk opbloeien. En niet zo'n beetje! Jongens waarmee ik wekelijks een oudergesprek had over hun gedrag op school, zetten

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek

04 Voorn wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbeidwetgeving

Momenteel leest u het artikel:

Kies maar raak!

Wat zijn de mogelijkheden voor leerlingen om met verschillende organisaties te werken?

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

zien en te ervaren

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

tijdens de stage om 6 uur hun wekker en appen 's avonds om 19 uur dat ze net thuis zijn!"

Rachelle: Soms valt de keuze tegen en weet een leerling dat hij of zij iets anders moet gaan doen. Als coach blijf je van leerjaar 2 tot en met het eindexamen bij een leerling. Je hebt gesprekken over wat de praktijkervaring betekent voor de leerling. We willen nog onderzoeken wat het effect is van BSL op wisselingen en uitval in het mbo."

En met docenten?

Robbert: "Je maakt als coach leerlingen nu ook mee in een andere situatie. Daardoor ken je ze beter. Hoe leuk is het om van ouders te horen, dat zij ook merken hoe gemotiveerd en supergoed hun kind het doet op stage! Alle informatie die er is bundelen we, zodat de leerling die in ieder geval mee kan nemen naar het mbo. Soms doet een leerling in een stage al werkzaamheden op mbo-3 niveau. Het is belangrijk dat het mbo dat weet en nóg mooier dat ze er ook wat mee gaan doen, natuurlijk."

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?

03 Leerlingen presenteren

Momenteel leest u het artikel:

Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Anne Zeevalk
Aeres Groen Velp

Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?

Wat moeten leerlingen leren bij keuzevakken buiten school en hoe maak je dat concreet naar het bedrijfsleven? Stagecoördinator Anne Zeevalk van het Aeres VMBO in Velp vindt het opzetten van buitenschools leren niet gemakkelijk, vertelt ze.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren
Momenteel leest u het artikel:

Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Het balletje ging rollen toen er twee leerlingen waren die niet konden kiezen uit de keuzevakken die bij hun profiel hoorden. Ze wilden liever een keuzevak uit een ander profiel volgen. Binnen het profiel Groen van de school vallen bijvoorbeeld keuzevakken als 'Gezonde dieren' of 'Voeding, hoe maak je het?'.

"In klas drie voeren we LOB-gesprekken met leerlingen. We merkten dat sommigen op dat moment wat andere interesses kregen dan onze op groen georiënteerde praktijkvakken, waarbij gewerkt wordt met dieren, bloemen en andere natuurlijke producten. De uitstroomcijfers van de decaan lieten dit ook zien", vertelt Zeevalk.

Meer keuzevakken aanbieden

In klas 3 sluiten de leerlingen het praktijkprogramma af met CSPE, waarna ze in leerjaar 4 een aantal keuzevakken kiezen. "Dan krijg je situaties waarin leerlingen vakken moeten kiezen waar ze niets mee hebben. Terwijl ze ook keuzevakken willen volgen die hen voorbereiden op het mbo." Zo ontstond de behoefte om een breder aanbod te creëren dan alleen Groen. "We besloten om de keuzevakken breder in te zetten en

het aanbod van modules en beroepsgerichte keuzevakken open te stellen, samen met profielen als Media, Vormgeving en ICT, Bouw Wonen en Interieur en Horeca, Bakkerij en Recreatie. We dachten dat er misschien vijf leerlingen voor een ander vak zouden kiezen, maar het bleken er 40 van de 120."

De deeltaken worden in de praktijk uitgevoerd als een soort 'minor', een verdieping tijdens de stage. "Er zullen ook deeltaken zijn die ze in de praktijk niet kunnen doen, maar ze leren wel een heleboel andere dingen. Het is zo'n rijke ervaring om buitenschools te leren." Leerlingen lopen tien dagen stage en werken tijdens de stage aan hun deeltaken. Ze kunnen ervoor kiezen om één of twee keuzevakken onder begeleiding van een praktijkbegeleider bij een stagebedrijf te doen.

Opgebloeid en goede cijfers

Hier zijn twee beoordelingen aan gekoppeld en de vraag: is er voldoende aan de deeltaken gewerkt? De leerling maakt het stageverslag, maar moet ook kunnen aantonen dat de leerdoelen bereikt zijn, door middel van bijvoorbeeld een verslag, presentatie, video, vlog of fotoreportage. "Er

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren
Momenteel leest u het artikel:

Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN'-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

was een jongen die bij een meubelmaker terecht was gekomen en die met zijn opgedane kennis zelf een meubelstuk gemaakt had. Een andere leerling wil smid worden, maar daar is weinig werk voor te vinden. Ik ken toevallig een smid en heb de leerling aan hem gelinkt. Samen hebben we er een keuzevak bij gezocht. De jongen is helemaal opgebloeid en haalt goede cijfers. Dat willen we dus veel meer doen.”

Theorie aan bod

Zeevalk ziet dat veel keuzevakken bij de start een stukje theoretische onderbouwing vragen. “Maar dat kunnen we de leerlingen niet zelfstandig laten oppakken. Dus moeten we nadenken over hoe we die theorie aanbieden, misschien met een start op school? Maar dan laat je los dat je alles aanbiedt, omdat je daar de mensen en de specialisatie niet voor hebt. We zijn dus wel zoekende.”

Een ander te tackelen probleem is de indeling binnen de keuzevakken. Sommige hebben vijf deeltaken, anderen maar twee. Zoveel deeltaken passen niet altijd in de tien stagedagen die er zijn. Dan is het dilemma: blijf je zo'n keuzevak dan aanbieden als het populair is bij leerlingen maar mogelijk te groot om in de praktijk te kunnen afronden?

Meer de diepte in

Als stagecoördinator merkt Zeevalk dat de leerlingen erg veel moeten doen om hun deeltaken te behalen. “Leerlingen lijken soms overvraagd te worden door de eindtermen. We moeten dus goed kijken wat er bij een leerling en het bedrijf past en wat er mogelijk is.” De stagecoördinator zou de eindtermen graag onder de loep nemen en in de taal van leerlingen formuleren. “Ik hoor ook vanuit andere profielen dat bedrijven de eindtermen soms te zwaar vinden. Je wil voorkomen dat leerlingen met

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren

Momenteel lees je het artikel:

Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

onvoldoendes terug naar school komen. We moeten dus echt kijken naar: wat is het doel van dit keuzevak? Het lijkt mij dat het vooral moet draaien om een leerling laten snuffelen aan een beroeps- of vervolgopleiding. Het vmbo is zo breed geworden, dat we minder de diepte in gaan. Ik denk dat er wel behoefte is aan een verdieping in de keuzevakken.”

Desondanks is de stagecoördinator optimistisch over de ingeslagen weg. “Ik denk altijd in mogelijkheden. We gaan opnieuw kijken of alle keuzevakken geschikt zijn en mogelijk het aantal keuzevakken beperken. Ik kan me voorstellen dat we er bijvoorbeeld tien beschikbaar stellen.” Ook wil de school meer doen met de begeleiding van het voortraject. “Ik heb wel eens zelf

geprobeerd om met de vakinhoudelijke uitwerkingen aan de slag te gaan en ze in begrijpelijke taal te omschrijven, maar dat is erg tijdrovend. Bovendien moet het uiteindelijk wel voldoen aan de eisen van de Inspectie.” Zeevalk zou daarom graag zien dat er een kort naslagwerk komt voor stagebedrijven, in plaats van een “heel boekwerk”. “We willen die bedrijven ook niet verliezen, dus we moeten zuinig op ze zijn.”

Beroepshouding en zelfvertrouwen

Inmiddels hoort ze veel positieve reacties van leerlingen die keuzevakken hebben afgerond. “Het zal niet voor iedereen goed passen, maar ik hoor zoveel leuke ervaringen. Leerlingen leren op zo’n stage zo veel meer dan in een lokaal. Het gaat niet alleen om de eindtermen

behalen, ze leren ook over beroepshouding en zelfvertrouwen. Dat soort dingen leer je veel beter in de beroepspraktijk.”

Het onderwijs wil dingen altijd meetbaar maken, cijfers koppelen aan prestaties. “Maar je moet ook lef hebben en dat soms een beetje loslaten. Het gaat er uiteindelijk om dat we een leerling in zijn kracht zetten en ervaringen meegeven. Daar ben ik erg enthousiast over.”

Het Aeres VMBO Velp biedt alle leerwegen een groen en creatief profiel. De school heeft 560 leerlingen uit de omgeving Velp, Rheden en Arnhem.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen

Momenteel leest

u het artikel:

Leerlingen pitchen

zorgtechnologische

oplossingen bij Sint

Maartenskliniek

Terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas

en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk
Maak meer werk van
buitenschools leren

Leerlingen pitchen zorgtechnologische oplossingen bij Sint Maartenskliniek

Leerlingen op het Maaswaal College in Wijchen in Gelderland denken na over zorgtechnologische oplossingen en pitchen hun ideeën bij de Sint Maartenskliniek. Deze samenwerking biedt mogelijkheden voor buitenschools leren en geeft de leerlingen een kijkje binnen de muren van de kliniek, vertelt Renate Kaspers, sectieleider en docent Dienstverlening & Producten.

Renate Kaspers

Maaswaal College Wijchen

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen Momenteel leest

u het artikel:

Leerlingen pitchen zorgtechnologische oplossingen bij Sint Maartenskliniek

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Iemand is slecht ter been en moet opnieuw leren lopen, het liefst op verschillende ondergronden. En die ondergrond moet ook makkelijk te verplaatsen zijn naar andere ruimtes. Of: iemand moet de auto in- en uit kunnen stappen, zodat die persoon door familie of vrienden met de auto vervoerd kan worden. Of: een liefhebber van gamen heeft een dwarslaesie opgelopen en wil graag weer gamen, maar heeft een verminderde handfunctie.

Dit zijn casussen die de leerlingen van het Maaswaal College voorgeschoteld kregen. Hoe kunnen deze cliënten geholpen worden? De leerlingen pitchen hun ideeën bij de kliniek. De groep die dit het beste doet, en ook heeft gekeken naar bijvoorbeeld kosten, mag het idee op een jaarlijks congres van de kliniek presenteren.

Tijd voor netwerken

Renate Kaspers initieerde de introductie van technologie bij Zorg & Welzijn, onder de vleugels van STO. "Op LinkedIn zie ik altijd veel voorbijkomen over samenwerkingen. Ik heb contact gelegd met de STO-programmaleiders in Nijmegen, Tine Feitsma en Sophie Eisenburger. Zij hebben een groot netwerk en contacten met bedrijven en instellingen. Dat is iets waar ik zelf weinig tijd voor heb."

Zo werd er een ontmoeting geregeld tussen de school en de Sint Maartenskliniek, een ziekenhuis gespecialiseerd in houding en beweging. De twee partijen werden aan elkaar voorgesteld. Een positieve ontmoeting, want er vloeit een samenwerking uit voort. "Ik heb vervolgens vanuit STO de opdracht ontwikkeld en geschreven. Deze is beschikbaar voor alle scholen in de regio."

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest u het artikel:

u het artikel: [Leren in de klas en in de praktijk](#)

Leerlingen pitchten zorgtechnologische oplossingen bij Sint Maartenskliniek

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Verwachtingen bespreken

Na het vastleggen van de samenwerking is eerst gezamenlijk in kaart gebracht wat de verwachtingen zijn van beide partijen. "Wat vinden wij en zij belangrijk, maar ook verwachtingen over de inhoud van de opdrachten en de eisen. Alles is overlegd. Aan de hand daarvan hebben we de opdracht geschreven. Uiteindelijk moeten beide partijen er wel iets aan hebben."

Leerlingen die het keuzevak Zorgtechnologie kiezen, krijgen een rondleiding in de kliniek en worden in contact gebracht met enkele medewerkers. "Door op de locatie rond te lopen zien ze verschillende vormen van technologie die daar worden ingezet. De hoeveelheid technologische hulpmiddelen is ongelooflijk. Er gaat dan echt een wereld open voor de leerlingen."

Aanpassen en bijschaven

Twee jaar geleden ging het project van start. "In het eerste jaar hebben we alle niveaus betrokken, basis, kader en de theoretische leerweg." Voor sommige leerlingen bleek de opdracht wel moeilijk, maar mogelijk was de begeleiding aan het begin ook niet goed passend, aldus Kaspers. "We hebben de opdracht wat aangepast en vervolgens kwamen de plannen voor de Nieuwe Leerweg. Daar hebben we de opdracht vervolgens op toegespitst, voor de T-leerlingen, al noemen wij het de mavo."

De leerlingen blijken de opdracht moeilijk te vinden en ook de docenten moesten erg zoeken. Omdat het lastig is om zo'n opdracht af te bakenen, was het de leerlingen niet helemaal duidelijk wat ze precies moesten doen, aldus Kaspers. "Dat maakte het voor de docent weer lastig om in banen te leiden. We realiseerden ons ook dat ze niet een heel nieuwe oplossing hoefden te bedenken, je kunt ook een bestaande oplossing aanpassen." En dus werd de opdracht een paar keer bijgeschaafd, verduidelijkt en specifieker gemaakt. "Als leerlingen iets moeilijk vinden, blijven ze daarin hangen en dan gaat het tempo eruit."

Dus daar hebben we flink op in moeten zetten."

Met als uiteindelijk resultaat dat elk groepje iets op school moest presenteren, ongeacht hoe ver het idee was uitgedacht. "Ze presenteerden aan elkaar wat ze hadden bedacht en dat werkte wel positief. We zagen dat ze met elkaar gingen meedenken en advies gaven. Zo haalden we ze uit een eeuwige brainstormmodus." Sommige groepen maakten ook prototypes om te laten zien.

Op één lijn

Inmiddels is er op twee momenten een groep geweest die hun idee op het congres van de Kliniek heeft mogen presenteren. Op een groot podium, voor een zaal vol medewerkers. "Het was wel echt spannend voor de leerlingen, maar de reacties waren erg leuk. Zo'n idee moet natuurlijk aan eisen voldoen, realiseerbaar en betaalbaar zijn en ook nog eens gebruiksvriendelijk. We zagen dat leerlingen soms iets hadden bedacht wat ook binnen de kliniek was geopperd, dus dan zaten ze echt op één lijn."

De samenwerking blijft voorlopig bestaan, mogelijk met wat aanpassingen. "We denken

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar rask!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen

Momenteel leest u het artikel:

u het artikel: [Idiële werkvorming op het web van de Nieuwe Leerweg](#)

Leerlingen pitchen

zorgtechnologische

oplossingen bij Sint

Maartenskliniek

[Wat kunnen leerlingen mogelijk in de klas en in de praktijk?](#)

Terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas

en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN'-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

stichting
platforms vmbo

nu na over een kick-off aan het begin van het schooljaar en een presentatie op een ander moment dan november. Dat is nog aan het begin van het schooljaar, met de herfstvakantie er nog tussen, dat is allemaal wel wat krap gebleken. Als we het congres loslaten, een kick-off introduceren en meer tijd hebben, willen er mogelijk ook andere scholen aansluiten. Dat zouden we graag willen.”

De huidige manier van werken verloopt goed vanwege de hulp van STO Nijmegen, benadrukt Kaspers. Zij zetten zich voor het project in en regelen bijvoorbeeld wanneer de school weer terecht kan bij de kliniek. “Wij ontwikkelen de opdracht, maar zij regelen alle bijkomende zaken. Dat is fijn, want daar hebben wij geen tijd voor.”

Blijven proberen

De Nieuwe Leerweg staat nu weer on hold, maar de school is wel doorgegaan met dit project. “Dit is de toekomst, deze manier van leren”, denkt Kaspers. “We kunnen wel gaan wachten, maar dat is zonde. Elke ervaring die een leerling meepikt is van waarde. Dus we gaan op de oude voet verder en blijven nieuwe dingen proberen.”

In de toekomst zou Kaspers graag zien dat de leerlingen ook meer in contact komen met de mogelijke ‘gebruikers’ van hun bedachte technologische oplossing. Dat is niet altijd makkelijk te realiseren. “Deze mensen hebben echt iets te verwerken, het verlies van een functionaliteit door een ongeluk bijvoorbeeld.” Dat is erg heftig, dus dan is er niet altijd behoefte aan contact met leerlingen. “Soms maken ze een kort filmpje voor de leerlingen, maar daar moet je zin in hebben. Het zou mooi zijn om te kijken of we dat contact toch kunnen faciliteren, om leerlingen nog meer in contact te brengen met de mensen voor wie ze iets bedenken.”

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren

Momenteel leest u het artikel:

Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowedgeving

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Rick van Workum
Nijmegen

Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowedgeving

Voion is de kennis- en sparringpartner voor het voortgezet onderwijs op het gebied van de onderwijsarbeidsmarkt en veilig en vitaal werken. Voion is opgericht door de bonden en de VO-raad. Gezamenlijk vormen zij het bestuur. Projectleider Rick van Workum vertelt waar zij scholen mee helpen en wat voor vragen ze zoal krijgen.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren
Momenteel leest u het artikel:

Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Hoe bied je als school een aantrekkelijke werkomgeving voor personeel en een veilige leeromgeving voor leerlingen?

Voion ondersteunt besturen en scholen bij het omgaan met en optimaliseren van de onderwijsarbeidsmarkt. Denk aan onderwerpen als lerarentekort en krimp. Daarnaast stimuleert Voion scholen om veilig en vitaal te werken. Dat klinkt interessant, maar wat houdt dat in?

“De term ‘arbowetgeving’ klinkt niet zo sexy, maar eigenlijk komt het daar bij veilig en vitaal werken wel op neer. Arbowetgeving verplicht werkgevers het werk zo te organiseren dat werknemers veilig -fysiek en sociaal- en gezond -fysiek, mentaal en psychisch- kunnen werken en zo in goede gezondheid hun pensioen kunnen halen”, legt Van Workum uit.

Wat mag wel en niet?

Vaak wordt gedacht dat in de Arbowet precies staat wat wel en niet mag. Dat is niet zo. De Arbowet schrijft vooral voor wat werkgevers moeten doen om te zorgen dat het werk zo veilig en gezond mogelijk is en ook blijft, maar niet h_oe zij dat precies moeten doen.

Als leerlingen op stage gaan, moeten docenten weten dat de stageplek veilig is en wat de leerlingen doen ook gezond is. Desgevraagd moet een docent de ouder kunnen uitleggen dat de stagewerkzaamheden goedgekeurd zijn. “Een vraag die wij vaak krijgen is: vanaf welke leeftijd mag activiteit X of Y tijdens een stage worden uitgevoerd? Mag een 15-jarige leerling BWI op een steiger werken of zelf een rolsteiger opbouwen?”

Dat soort vragen worden ook gesteld voor opdrachten in het klaslokaal, vertelt Van Workum. “Maar dat is een andere situatie dan een stageplek, waar de verantwoordelijkheid voor de veiligheid en gezondheid van de leerling formeel bij het stagebedrijf ligt, en niet bij de school. Scholen hebben vaak jarenlang een relatie met het stagebedrijf. Docenten voelen vaak een morele verantwoordelijkheid. Zij zullen aangesproken worden door ouders wanneer zich iets voordoet tijdens de stage, ondanks dat het stagebedrijf aansprakelijk is voor wat er daar gebeurt.”

Voldoende op de hoogte?

Zijn bedrijven goed op de hoogte over wat wel en niet mag? Dat is een lastige vraag,

vindt Van Workum. “Ik weet zelf ook niet wie mijn BHV’er is, en wat het verzuimprotocol van de organisatie is. Mijn bureaustoel is goed ingesteld en ik heb een ergonomisch paspoort van hoe mijn werkplek moet zijn. Als dat het referentiepunt is, dan lijkt het of niemand weet hoe het zit. Maar de doorsnee werkgever kent globaal zijn zorgplicht, voert min of meer arbobeleid en heeft een contact met de arbodienst, al is dat niet altijd voldoende.”

Is er ooit iets voorgevallen op de werkvloer, dan hebben scholen meer aandacht voor het voorkomen ervan, ziet Van Workum. “Liefst zou ik zien dat aan veilig en gezond werken onder goede omstandigheden systematisch aandacht wordt geschonken. Bijvoorbeeld door eens in het jaar na te gaan of alles uitpakt zoals bedoeld en niet pas in actie te komen na een (bijna)ongeluk. Dit zie je ook bij scholen die leren van ongevallen. Direct betrokken partijen zijn vaak beter op de hoogte en goed doordrongen van wat er mis kan gaan.” Daarbij is het van belang dat er jaarlijkse controles zijn en structureel onderhoud plaatsvindt.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren
Momenteel leest u het artikel:

Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

In kaart brengen

In het geval van buitenschools leren is het belangrijk dat voor alle betrokkenen duidelijk is wat de bedoeling is en welke afspraken daarbij horen, benadrukt Van Workum. Wat wordt er van de leerling, het bedrijf en de docent verwacht? Daarom zijn stageovereenkomsten of contracten belangrijk. Daarin staat zwart op wit wat de bedoeling is, wie wat doet en wie welke verantwoordelijkheid draagt. Zo weet ieder wat tot zijn of haar rol en verantwoordelijkheid hoort.

Van Workum houdt zich als projectleider onder meer bezig met het stimuleren van scholen om de risico's op school goed in kaart te brengen, bijvoorbeeld door met de Arboscan-VO risico's voor leerlingen in het praktijklokaal na te lopen. "Gaat een leerling buiten de school bijvoorbeeld in een hondenasiel op stage, dan wil je als docent weten dat ze daar goed bezig zijn met het minimaliseren van risico's, bijvoorbeeld op het gebied van hygiëne, ziektes en schoonmaken. Dat is de verantwoordelijkheid van het asiel zelf. Zij moeten de stagiaire voorlichten over de risico's en de regels die er zijn." De leerling is als stagiair nog geen volwassene maar een jeugdige werknemer. "Afhankelijk van hun leeftijd mogen die veel minder, of eigenlijk bijna niets, vergeleken met een volwassen werknemer. Dat is wel logisch als je bedenkt dat je kinderen minder zwaar mag belasten en je rekening moet houden met wat kinderen aan consequenties nog kunnen overzien. Daar krijgen we ook veel vragen over."

Verschillende contexten op de werkvloer

De Basisinspectiemodule (BIM) van de Arbeidsinspectie, [Arbeid door Jeugdigen en Kinderen](#) genaamd, biedt zicht op hoe zwaar leerlingen van verschillende leeftijden tijdens hun stage belast mogen worden.

Deze BIM is gratis te downloaden. "De BIM helpt een inspecteur van de Arbeidsinspectie situaties te beoordelen", aldus Van Workum.

"De wet maakt onderscheid tussen een leerling die op stage is of buitenschools leert en een (jeugdige) werknemer. Bij een stagiaire houdt de Arbeidsinspectie er rekening mee dat het kan gaan om een snuffelstage of dat de leerling ervaring op moet doen en dat hen geleerd moet worden hoe een toekomstig beroep vorm krijgt. "Als stagiaire mag je daarom onder toezicht bijvoorbeeld dingen doen die je als jeugdige werknemer niet zou mogen. Acht uur per dag en vier dagen per week productie stampen is iets anders dan een dag in de week bij het bedrijf zijn zonder productiedruk. Dat is ook op psychologisch vlak heel anders."

Van Workum zou graag zien dat alle docenten die leerlingen buitenschools laten leren of op stage sturen, zich bewuster zijn van de afspraken die tussen de verschillende partijen over de samenwerking nodig zijn en wat de rolverdeling is. "Als zij weten hoe een goede stageovereenkomst er uit moet zien, dan ben je er eigenlijk al."

Laten ervaren

Er bestaan veel misvattingen over werkomgevingen. Vooral in het geval van technische beroepen denken leerlingen (en ouders) ten onrechte dat de werkplekken vies zijn. "Met buitenschools leren kunnen bedrijven die misvattingen wegnemen. Een stage of buitenschoolse ervaring kan interesse aanwakkeren, een leerling iets laten ontdekken. Die bedoeling is van belang om te bepalen wat je leerlingen wil laten ervaren, zowel vanuit de school als het bedrijf." Daarbij hoort dat het bedrijf zich afvraagt of aanvullende veiligheidsmaatregelen nodig zijn

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren
Momenteel leest u het artikel:

Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

op de plekken waar leerlingen komen. Zie het als een mini- of specifieke risico-inventarisatie. "Dat is zowel voor de school als de ouders een geruststelling."

Lees dus vooral die BIM eens door, adviseert Van Workum. "Daarnaast zijn er online ook allerlei stageovereenkomsten of stagecontracten te vinden met daarin artikelen over bijvoorbeeld verantwoordelijkheden, verzekeringen en aansprakelijkheid."

Hoeveelheid toezicht

Toezicht op het naleven van de (veiligheids) instructies door kinderen en jeugdigen blijft belangrijk. Dat is in het eigen praktijklokaal op school zo en ook op de stageplaats.

"Iemand bij de stageverlener moet tijd vrij kunnen maken om de leerling te begeleiden. Als er beperkte mogelijkheden zijn om toezicht te houden, dan is de hoeveelheid spannende dingen of risicovolle handelingen ook beperkt. Bij meer toezicht is er meer mogelijk." Begrip van het waarom en waartoe van toezicht tijdens de stage is geruststellend voor de school, aldus Van Workum.

"Het geeft het gevoel dat het bedrijf zijn verantwoordelijkheid serieus neemt."

Nogmaals, zorg dat ook het papierwerk, de stageovereenkomst, op orde is, adviseert de projectleider. "Zorg dat er duidelijke afspraken zijn, met doelen en inzicht in de activiteiten die een leerling mag doen. En neem de BIM eens door, dat brengt je er misschien toe om op een andere manier te kijken en denken. Uiteindelijk kan het bijdragen aan een goed gesprek tussen school en bedrijf over het belang van veilig en gezond werken. Dat is voor de leerling ook gunstig."

Voion ondersteunt besturen en scholen in het voortgezet onderwijs, van directeuren en teamleiders tot docenten en facilitair managers. Daarbij ligt de focus op twee zogenoemde kernopgaven: het optimaliseren van de onderwijsarbeidsmarkt en het stimuleren van veilig en vitaal werken. Ook bieden ze advies en ondersteuning op het gebied van de cao- en/of de sectortafel.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
 - 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?
 - 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek
 - 04 'Volon wil duidelijkheid creëren in het web van de omgeving'
- Momenteel leest u het artikel:

Innovatie in de praktijk

Wat zijn de mogelijkheden voor leerlingen om te leren in de praktijk?

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Leo Dane

Hotspot Infra Neerijnen

Innovatie in de praktijk

STO-GOAL heeft de afgelopen jaren een solide programma voor buitenschools leren opgezet in de omgeving Gorinchem en Altena. Hoe zet je zo'n project op poten en waar moet je op letten? Senior teamleider Leo Dane van het Gilde Vakcollege in Gorinchem vertelt.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

04 'Volon' wil duidelijkheid creëren in het web van

Momenteel leest u het artikel: [Innovatie in de praktijk](#)

[Innovatie in de praktijk](#)

[Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk](#)

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Vier techniekscholen besloten in 2020 bij elkaar te komen, om samen aan de slag te gaan met een plan om leerlingen in het bedrijfsleven te laten leren. Het Gilde Vakcollege Techniek, Omnia College en Gomarus Scholengemeenschap, alle drie in Gorinchem, en Willem van Oranje College in Wijk en Aalburg. Programmaleider Leo Dane stuurt vanaf de start de werkgroep van vier aan. Van elke school is er een deelnemer. Gezamenlijk werd allereerst een visie ontwikkeld: er kwamen vier hotspots om leerlingen echt aan het werk te zetten bij bedrijven in de regio.

Het duurt vervolgens nog bijna een jaar tot het eerste gesprek bij een bedrijf plaatsvindt. "Ik kom uit het bedrijfsleven en had al veel relaties met bedrijven. Dat

helpt wel bij het opzetten van zoiets", aldus Dane. Het vraagt om meer dan connecties. "Het draait ook om het spreken van de taal van het bedrijfsleven, snappen hoe zij werken. Het is moeilijker om iets op te zetten als je dat niet weet."

In coronatijd werd er door de werkgroep een lijst gemaakt met welke hotspots er zouden moeten komen en waarom en hoe dit aan het onderwijs gelinkt is. "Het moest een keuzevak of een profieldeel zijn. We zijn bij twee bedrijven begonnen met een hotspot. Bij de firma Van de Beek zijn we gestart met 'Veilig werken langs de weg'. Dit onderdeel zit in het keuzedeel voor de INFRA. Bij firma Den Doorn zijn we gestart met zonnepanelen, dit onderdeel zit in het keuzedeel Duurzaam."

De vaktheorie

Indmiddels is er contact met veel bedrijven in de regio. In kleine groepen van acht tot tien gaan de leerlingen naar de bedrijven toe. Vooraf wordt er afgesproken waar de theorie wordt doorlopen, op locatie in het bedrijf of op de school. "Dat is allemaal vastgelegd in een plan van aanpak. Wordt de theorie in het bedrijf uitgelegd, dan is de docent of een instructeur van de school hierbij aanwezig. De leerlingen krijgen een praktijkopdracht en worden ook beoordeeld met een cijfer. De cijfers tellen mee voor het keuzevak. Daardoor begrijpen leerlingen ook dat het geen excursie is." En het zorgt ervoor dat de theorie en de praktijk goed is afgestemd met het bedrijf, aldus Dane.

Zodra je leerlingen buiten de deur laat leren, komen er ook regels en veiligheidseisen bij

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

04 'Volon' wil duidelijkheid creëren in het web van Momenteel leest u het artikel: 'De praktijk'

Innovatie in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

kijken. Dit is allemaal in het plan van aanpak van de werkgroep verwerkt, vertelt Dane. "Moet een leerling iets doen op een terrein, dan moeten we weten wat daar precies gebeurt. Het bedrijf vertelt ons hoe zij met een keuzevak of profieldeel aan de slag willen. We hebben ook een contract opgesteld waarin basiszaken zijn afgestemd, zoals welke theorie en praktijk wordt aangeboden."

De veiligheid van de leerlingen moet altijd gewaarborgd worden. Daar tekenen de bedrijven en de scholen ook voor. Leerlingen zijn vanuit de school verzekerd, de cofinanciering is verwerkt op de factuur. "De werkgroep weet daarnaast ook wie er bijvoorbeeld wel of niet op de foto mag (AVG). We houden ons aan het gemaakte programma en de theorie wordt altijd afgestemd met de school. Alles is vastgelegd in het contract."

Dure middelen

Door het aanbieden van de keuzevakken of profieldelen op locatie, kunnen leerlingen veel meer kennis opdoen. "Als school heb je niet altijd de middelen om een duur GPS-apparaat te kopen dat vervolgens twee keer gebruikt wordt. Maar je wil de leerlingen er wel ervaring mee laten opdoen. Door dit in de praktijk aan te bieden, kan je het daar becijferen." En het is ook gewoon leuk op een andere plek dan school onderwijs te krijgen, vindt Dane.

Ook niet onbelangrijk: bedrijven zijn enthousiast. "We zijn bezig om een hotspot koudetechniek op te zetten bij acht bedrijven. Het is best spannend. Ik kom uit die branche en ken deze mensen goed. Maar het is altijd weer afwachten hoe een bedrijf reageert. We hebben contact gelegd met de brancheorganisatie NVKL en uitgelegd wat we wilden gaan doen. Zij waren enthousiast en zochten vervolgens bedrijven om contact mee te leggen."

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

04 'Volon wil duidelijkheid creëren in het web van

Momenteel leest u het artikel:

Innovatie in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

05 'Leerlingen leren met een organisatie aan'

06 'Leerlingen leren met een organisatie aan'

07 'Leerlingen leren met een organisatie aan'

08 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

09 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Afstemmen en afspreken

Alles valt en staat bij de goede samenwerking van de werkgroep. Ondanks dat iedereen zijn eigen school vertegenwoordigt, draait het vooral om het belang van STO. "We zijn een team en bespreken alle stappen. Komen we in contact met een nieuw bedrijf, dan volgt er een oriëntatiegesprek waarin we uitleggen wat we willen doen." De werkgroep zet vervolgens de volgende stappen als er een samenwerking uit voortkomt. Van PR, het afstemmen van het onderwijs tot het controleren van de veiligheid op de werkplekken; er komt veel bij kijken. "Inmiddels zijn we op het punt dat we voor alle profieldelen (PIE, BWI en M&T) straks een hotspot hebben met onderwijs."

In december 2023 moeten er in totaal zeven hotspots gerealiseerd zijn samen met de bedrijven: Zonnepanelen, Veilig werken aan de weg, GPS, Koudetechniek, Uitlijnen van personenauto's, Hijzen en heffen en Brug monteren en demonteren.

Techniekverwante dilemma's

Toch zijn er ook dingen die niet lukken zoals gehoopt, aldus Dane. "In ons plan stond bijvoorbeeld dat we techniekverwante scholen ook een hotspot moesten bieden,

bijvoorbeeld scholen die Groen aanbieden. De huidige hotspots sluiten alleen niet goed aan bij de techniekverwante scholen."

Dane legt uit dat hij op een techniekverwante school is gaan praten over het keuzedeel Veilig werken. "Ook Groen-leerlingen werken langs de weg en hebben vakdocenten om die theorie aan te bieden. Ik heb nu twee Hotspot-bedrijven gevonden waar ze deze theorie zelf kunnen geven. We vragen onze vakdocenten vervolgens ook om feedback op de invulling van het bedrijf, zoals op de Powerpoints die ze gebruiken. Op deze manier versterk je elkaar."

Investeren in relaties

Al met al staat er een geoliede machine, die ervoor zorgt dat leerlingen bij bedrijven over de vloer komen en ervaring opdoen. De werkgroep is bevlogen, ziet Dane. Er wordt voortdurend gewerkt aan de relaties met de bedrijven. "Je ziet ook het verschil wanneer een bedrijf iets met het onderwijs heeft en zich hiervoor inzet. Bedrijven zijn zich ervan bewust: we hebben mensen nodig en als er eens een leerling blijft hangen of wordt getriggert door ons, is dat mooi meegenomen. Je hoopt ook dat bedrijven over hun goede ervaringen met ons praten

met andere partijen." Successen worden ook gedeeld op de eigen website en op LinkedIn. "Bedrijven willen wel met je praten als het goed gaat."

Hoe verder?

Met een hotspot voor elk profieldeel en keuzevak, is de organisatie momenteel goed te overzien met de vier werkgroepleden, vindt Dane. "Het blijft wel een klus om een goede balans te vinden; leerlingen moeten niet te veel van school zijn. Het onderwijs past nu al niet altijd in de praktijken die er zijn, dus daar moeten we op blijven letten."

In de toekomst wil de projectleider vooral goed blijven kijken naar het aanbod. "Welke nieuwe technieken bieden we aan en moeten 'oudere' zaken misschien worden ingewisseld? Dat is een taak voor de werkgroep. We willen ook de continuïteit doorzetten. Wat verandert er in de markt en hoe kunnen we meebewegen? Dat is van belang om met succes door te gaan."

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

Momenteel lees je het artikel:

Samenwerken met bedrijven en organisaties

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Peter Vroon

Coördinator

Bij het vak Technologie en Toepassing (T&T) voeren GL- en TL-leerlingen opdrachten uit van echte opdrachtgevers. Dat klinkt prachtig, maar waar haal je die opdrachten vandaan? Hoe leg je contacten met bedrijven en organisaties? En zitten die er eigenlijk wel op te wachten, om leerlingen over de vloer te hebben?

Scholengemeenschap 't Rijks in Bergen op Zoom is een van de pilotscholen T&T en heeft hier al een aantal jaren ervaring mee. Coördinator Peter Vroon en docent maatschappijleer Rob Aarts delen hun tips en innovatieadviseur Matthieu Arendse van zorginstelling tanteLouise legt uit waarom hij de leerlingen van 't Rijks graag over de vloer heeft.

Start

'Als ik een advies zou mogen geven is dat: begin klein,' zegt Peter Vroon, die bij 't Rijks het T&T programma coördineert.

'Ga van start met één project, bij één bedrijf of organisatie.

Als dat draait, begin dan pas met een tweede project. Blijf steeds evalueren. 'Zo kom je stapje voor stapje steeds verder.' Een tweede advies: doe het niet alleen. 'Betrek leerlingen en collega's erbij. Bij T&T sta je op gelijk niveau, er zijn geen rangen of standen. Dat is ook wat T&T zo leuk maakt!'

Zo pak je het aan:

1. Betrek ouders erbij

Organiseer een presentatieavond over T&T en vraag of er ouders zijn die zelf een bedrijf hebben, of die kunnen helpen om contact te leggen met bedrijven.

Samenwerken met
bedrijven en organisaties

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01. Kies maar raak!

02. Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03. Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

Momenteel lees je het artikel:

Samenwerken

met bedrijven

en organisaties

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11. 'SEN'-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven

12. 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01. Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk
Maak meer werk van
buitenschools leren

2. Zoek bedrijven in de buurt

Kijk op internet welke bedrijven er zijn in de regio en bel ze op. Liefst dichtbij de school, dan hoeft je weinig te regelen qua vervoer. Begin eenvoudig: is het bijvoorbeeld mogelijk een rondleiding te doen?

3. Maak gebruik van bestaande contacten

Vraag vooral ook bedrijven die je al kent of ze samen willen werken. Misschien zijn er al contacten van andere afdelingen op school, bijvoorbeeld het Technasium?

4. Kijk of er gemeentelijke initiatieven zijn

In Bergen op Zoom zijn er bijvoorbeeld 'Samen in de regio'-bijeenkomsten, om maatschappelijk betrokken ondernemen te stimuleren. Misschien kun je bij zo'n soort initiatief aansluiten.

5. Bezoek netwerkbijeenkomsten

Stuur niet de directeur, maar ga netwerken vanuit het team. De kracht zit in de docenten!

6. Vraag advies aan een

mbo waar je contact mee hebt

Veel mbo-scholen hebben vaste bedrijven waar hun leerlingen stage lopen. Kan de decaan misschien helpen om daar contact mee te leggen?

7. Zorg voor één contactpersoon op school

Op 't Rijks is er één medewerker die alle contacten met bedrijven beheert. Dat gaat onder de noemer 't Rijks in Bedrijf'. Dat is duidelijk voor bedrijven, en zo hoeft je als docenten niet allemaal apart contact te leggen.

8. Vorm teams

Als docenten het lastig vinden om bedrijven te benaderen, laat ze dan aansluiten bij iemand die er al meer ervaring mee heeft. Dan wordt de drempel lager.

9. Nodig bedrijven ook uit op school

T&T draait om bruggen slaan tussen het onderwijs en het bedrijfsleven. Zorg dat mensen ook makkelijk bij jou over de vloer komen, bijvoorbeeld door ze een keer uit te nodigen op school. Onderschat ook niet hoe leuk het voor een bedrijf is om een keer op een school rond te kijken en te zien hoe het er nu aan toe gaat!

10. Word zichtbaar naar de buitenwereld

Geef bijvoorbeeld je jaarplanning door aan een regionale televisiezender. 'Zo maakt ZuidWest TV regelmatig een nieuwsitem als onze leerlingen een bedrijf bezoeken. Daar komen dan ook weer reacties op en bovendien is dat voor een bedrijf goed voor de bekendheid.

Matthieu Arendse
innovatieadviseur

Matthieu Arendse is als innovatieadviseur bij zorginstelling tanteLouise betrokken bij de samenwerking met 't Rijks. Wat is zijn advies voor docenten die bedrijven en organisaties gaan benaderen voor een samenwerking op het gebied van Technologie en toepassing?

'Mijn belangrijkste advies is: begin bij de inhoud. Denk voordat je belt even na over wat er interessant is voor degene aan de andere kant van de lijn. Voor tanteLouise is de samenwerking met 't Rijks bijvoorbeeld een mooie manier om in contact te komen met jongeren, en dat zijn de medewerkers van de toekomst. Het is een kans om aanstormend talent te laten ervaren hoe het hier werkt en te laten zien hoeveel doorgroeimogelijkheden er zijn in de ouderenzorg.

Vraag ook door tot je de juiste persoon aan de lijn hebt. Veel organisaties hebben een innovatieadviseur of iemand anders die zich

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

Momenteel lees je het artikel:

Samenwerken met bedrijven en organisaties

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

bezighoudt met inzet van nieuwe techniek en ontwikkeling. Probeer daarmee in contact te komen, want zo iemand weet de weg als het gaat om nieuwe projecten of dingen die er nog niet zijn.

Tot slot, denk ook aan de meerwaarde die het geeft voor de organisatie, in dit geval wat het kan opleveren voor de ouders aan wie we zorg verlenen. Techniekmensen staan soms wat huiverig tegenover de zorg omdat ze de wereld niet kennen, of een klassiek beeld hebben van zorg. Omgekeerd zien verzorgenden of verpleegkundigen de inzet van nieuwe technologie wel eens als een bedreiging, omdat het op termijn hun baan overbodig zou maken. Niets is minder waar. Inzet van technologie is juist bedoeld als ondersteuning van de medewerker, omdat de zorgvraag toeneemt terwijl het aantal beschikbare medewerkers afneemt.

Kortom: beide kanten profiteren van de uitwisseling. En natuurlijk kost het tijd als je leerlingen over de vloer krijgt. Maar onze medewerkers vinden het altijd leuk om over hun werk te vertellen en onze ouders vinden het in de regel óók heel leuk als er jonge mensen een kijkje komen nemen, dat brengt wat activiteit en beweging.'

Rob Aarts is op 't Rijks verantwoordelijk voor de richting Zorg en Welzijn binnen T&T. Hij coördineert onder meer de samenwerking met tanteLouise en andere zorginstellingen.

Tip 1

Zoek actief

'De contacten met bedrijven en instellingen lopen vaak via via. We zitten als school ook in een netwerk van T&T, waar een landelijk netwerk wordt opgebouwd. Maar ik ben ook zelf actief contacten gaan zoeken. Gewoon door eens te gaan bellen met organisaties, zo kwam ik ook bij tanteLouise. In eerste instantie kun je gewoon eens praten en kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen.'

Tip 2

Begin klein en bouw dan verder uit

'Als ik een bedrijf of zorginstelling benader, doe ik dat vanuit meerdere invalshoeken. Het is mooi als leerlingen een dag kunnen meelopen, bijvoorbeeld. Vervolgens gaan we om de tafel zitten om samen een hoofdvraag formuleren. Bij tanteLouise was zo'n vraag: 'Hoe kunnen we iets doen aan eenzaamheid onder ouders?' We zijn nu bezig met een maatjesproject, waarbij leerlingen met iemand een eindje gaan lopen. Het is denk ik goed om het langzaam op te bouwen.'

Tip 3

Het mes snijdt aan twee kanten

'Voor onze leerlingen is het belangrijk om bij een bedrijf te kunnen rondkijken, zodat ze zich kunnen oriënteren en kunnen kijken of een beroep iets voor hen is. Maar bedrijven en instellingen zijn op hun beurt ook op zoek naar jonge mensen. Leerlingen hebben andere belevingswereld en dat zorgt soms echt voor frisse ideeën. Bij het eenzaamheidsproject kwamen ze onder meer al met oplossingen als apps en computerspelletjes. Wie weet wat we daar in de toekomst mee kunnen doen!'

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren

Momenteel leest u het artikel:

‘We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving’

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Bert Veenstra
Reggesteyn College

‘We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving’

De succesvolle samenwerking tussen CSG Reggesteyn, ROC van Twente en ondernemers in Rijssen zorgt al enkele jaren voor allerlei middelen om buitenschools leren te bevorderen. Met de oprichting van Matsi.nl is een succesvolle onderwijscommunity ontstaan. Bert Veenstra vertelt hoe dit tot stand is gebracht.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren
Momenteel leest u het artikel:

‘We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving’

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Het balletje ging rollen toen ROC van Twente enkele jaren geleden besloot om een vestiging in Rijssen te openen. CSG Reggesteyn kwam met het ROC van Twente in contact over een gezamenlijk probleem: het dichten van de kloof tussen het voortgezet onderwijs en het mbo. Zo ontstond de ‘Rijssense Retailroute’, vertelt Bert Veenstra, docent Economie & Ondernemen. “Elke vrijdagochtend kregen leerlingen E&O een blokles van een collega van ROC van Twente, bijvoorbeeld over ondernemers-, sales- en communicatieskills.” Het bleek het begin van een samenwerking die zich steeds verder weet uit te breiden.

“We deden dit ruim een jaar en hadden toen al het idee: ‘wij kunnen meer voor elkaar betekenen’. Dus besloten we samen te onderzoeken op welke gebieden er kansen lagen. We bekeken de optie om als school een winkel te openen, we spraken met de gemeente Rijssen-Holten en met ondernemers in Rijssen. We bedachten hoe zo’n concept eruit zou zien en wat we ermee wilden. Zo ontstond Matsi.nl.” Dit is een onderwijscommunity, waarin CSG Reggesteyn en ROC van Twente samenwerken met ondernemers.

Samen verantwoordelijk

Allereerst werd de mogelijkheid om een winkel te openen van zo’n 300 vierkante meter in het winkelcentrum verkend. “Het idee was om een shop-in-shop te beginnen en andere ondernemers erbij te betrekken. Leerlingen en studenten zouden gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de verkoop en alles wat erbij komt kijken als je een winkel opent.” Het idee is vervolgens in samenwerking met de brancheorganisatie InRetail verder doorgesproken en iets aangepast.

“Zij gaven ons het bruikbare advies om vooral dicht bij het onderwijs te blijven en niet zozeer te focussen op omzet en resultaten. Een winkel moet open zijn in het weekend, soms in de avonduren. In de praktijk zou dat ertoe leiden dat de docenten in hun vrije uren de winkel gingen runnen. Dat wilden we eigenlijk niet.” Het gesprek levert nieuwe inzichten op. Daarop werd het idee losgelaten en werd er een kleinere ruimte gevonden. Van hieruit is een onderwijscommunity opgezet, waar ondernemers terecht kunnen met vragen. “We zetten jaarlijks meerdere tijdelijke winkels op, zogenaamde pop-up stores. Zo’n pop-up store is dan bijvoorbeeld

twee weken open. Dit plan is veel beter te organiseren vanuit het onderwijs en zo blijven we toch zichtbaar.”

Deze manier van werken vraagt om een flexibele houding, vertelt Veenstra. “We zijn eigenlijk al doende gaan zoeken naar goede manieren van werken. Elke keer verleggen we weer een puzzelstukje. Die vrijheid hebben we ook.”

Doen en ervaren

In dit proces blijven de doelen van het project altijd de belangrijkste richtlijn. “Voor ons als CSG Reggesteyn is het belangrijkste doel om leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk te laten leren, in een contextrijke omgeving. Waar ze kunnen ervaren hoe dingen werken in het ‘echte’ leven. Niet uit een boek of een klaslokaal, dan blijft het een simulatie.” Het liefst worden er fouten gemaakt, graag zelfs. “Gaaf er iets mis, dan hebben we iets om mee aan de slag te gaan. De leerlingen worden actiever en ondernemender van deze manier van leren.”

Het gaat Veenstra ook niet zozeer om de kennis die in het project gestopt wordt, maar om het aanleren en beheersen

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren
Momenteel leest u het artikel:

‘We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving’

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

van 21e eeuwse vaardigheden. “Blijven ontwikkelen, om vervolgens ook op het mbo succesvol te zijn.” Het project past goed bij de doelen van ROC van Twente. “Het roc liep tegen hetzelfde probleem aan: vanuit een schoolsituatie de praktijk vormgeven is ingewikkeld. De studenten moeten stage lopen en ook leren leiding geven, maar dat is onrealistisch in de praktijk. Dan ga je een situatie naspelen.”

Vanuit Matsi.nl worden studenten en leerlingen aan elkaar gekoppeld, zodat de mbo'ers leiding kunnen geven aan de vmbo'ers in de onderwijscommunity. Op hun beurt leren die weer samenwerken, instructies opvolgen en opdrachten uitvoeren. Door dit in een ‘echte’ setting te doen is alles realistischer, aldus Veenstra.

Jeugd behouden

Dat het project ook door de gemeente wordt omarmd, komt mede door het doel om het centrum van Rijssen levendig te houden. “Er was veel leegstand. Momenteel gaat het beter. Maar daardoor stonden gemeente en provincie wel achter onze plannen. Het gaat over leefbaarheid behouden, leerlingen trots maken op hun eigen stad en regio.”

Jongeren trekken weg naar de grotere steden in de buurt van Rijssen en naar de Randstad. “De gemeente en provincie hopen dat ze weer terugkomen na hun studie en hier blijven.”

Het opzetten van een soortgelijk project vraagt om flink wat organisatie en afstemming. Inmiddels is er een nauwe samenwerking tussen CSG Reggesteyn en het ROC van Twente. Daar ging veel overleg aan vooraf, vertelt Veenstra. “Op voorhand waren er intensieve gesprekken, ook met bedrijven over stages en verwachtingen wat betreft begeleiding. Welke kant willen we een leerling en student op bewegen?” De docent vindt het een voordeel dat er met mbo'ers wordt samengewerkt, omdat zij een zekere verantwoordelijkheid kunnen dragen. “Hierdoor is er niet alleen voor het onderwijs, maar ook voor de ondernemers een win-win situatie ontstaan. Zij kunnen de begeleiding uit handen geven aan een mbo-student.”

Ondertussen zijn zowel Veenstra als collega Jamar Pluimers van ROC van Twente voortdurend in de weer met het leggen van contacten voor de pop-up stores, als een soort basis waar de leerlingen en studenten

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren
Momenteel leest u het artikel:

‘We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving’

**Terug naar het hoofdartikel:
Leren in de klas en in de praktijk**

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

mee verder kunnen werken. “En wij houden ook zicht op de lange termijn. Het is goed dat we met meerdere mensen zijn. We zitten weliswaar in een krimpregio, maar je hebt tenminste twee mensen nodig om dit in de praktijk te kunnen doen. De ene docent is bezig met Matsi.nl, de ander behandelt op school de theorie. Ondertussen wil je ook binnen de eigen school communiceren over alles wat er gebeurt, zijn er overleggen en wil je in gesprek blijven met collega’s.”

Winkel overgenomen

Veenstra ziet dat de ondernemers in de regio wisselend reageren op Matsi.nl. De ene zet meteen de deur open, de ander is terughoudend. “Wat helpt is dat we nu ook samen hebben gewerkt met wat grotere ondernemers en de handelsvereniging. Vorig jaar hebben we een week lang de

HEMA overgenomen en waren leerlingen en studenten verantwoordelijk voor de winkel. Dat was ontzettend leuk om te doen. We hebben in samenwerking met GAMMA kerstbomen verkocht. De leerlingen moesten de bomen verkopen en de organisatie regelen. Daar leren ze zoveel van.”

Bakkerij Nollen uit de regio werkte samen met Matsi.nl bij het opzetten van een pop-up store voor kruidnoten. “Hij kon die mogelijkheid gebruiken om te zien of er genoeg markt was voor zo’n winkel. Hij kon er nieuwe concepten uitproberen en kreeg hulp van de leerlingen en studenten.” In juni krijgt Veenstra met zijn collega’s de sleutel van een gloednieuw pand, waarin Bakkerij Nollen een winkel start. De andere helft van het pand zal gebruikt worden als een conceptstore waar nieuwe ideeën getest worden. “Dit is een ondernemer die echt gelooft in de samenwerking met het onderwijs. Dat resulteert nu in een plek voor de onderwijscommunity. Dat is ontzettend leuk om te zien!” Een lokale partij voor huis-aan-huisbladen verhuist mee naar dit nieuwe pand, nadat zij hun vorige locatie moesten verlaten. “We bekijken nu of we hen kunnen betrekken bij de lessen Nederlands. Zo zijn

we altijd op zoek naar mogelijkheden en samenwerkingen.”

Veel ondernemers zijn enthousiast, al zien anderen soms ook een mogelijkheid om wat ‘goedkope handjes’ te regelen. “Daar moeten we voor waken. Het zijn leerlingen en studenten. Ze zijn niet plaatsvervangend voor het huidig personeel, maar komen om te leren. Als dat een mogelijke motivatie is van een ondernemer, dan hebben we dat door ervaring ondertussen snel door.”

Blijven investeren

Inmiddels zijn er elk leerjaar zo’n 75 leerlingen bij Matsi.nl betrokken. Vanuit het ROC van Twente zijn er ook plannen om de opleidingen E-commerce en Junior Accountmanager te betrekken bij het project. “We moeten aan de weg blijven timmeren. ROC van Twente is nog vrij nieuw in Rijssen, we willen er alles voor doen om ze bij ons te houden. We hebben een doorlopende leerlijn met keuzedelen opgezet, waar Matsi.nl ook deel van uitmaakt vanuit het ROC van Twente. We zien volop voordelen van onze samenwerking. Daarom blijven we investeren in leerlingen die enthousiast raken van onze plannen en doelen.”

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving

Momenteel leest u het artikel:
Hou het klein!

Terug naar het hoofdartikel:
Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Martha Hoebens
Bedrijf in de klas

Hou het klein!

Door docenten te helpen om met concrete vragen bij bedrijven aan te kloppen halen ze méér uit het contact en wordt het onderwijs aan leerlingen betekenisvoller en boeiender. In gesprek met Martha Hoebens van 'Bedrijf in de Klas'.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voort wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbeidwetgeving

Momenteel lees je het artikel:

Hou het klein!

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Leerlingen zitten in de wiskundeles. Vanaf het derde uur gaan ze op excursie. Op het bord staat alleen: 'Verzamelen bij de voordeur.' Er staat een bus klaar die ze vervoert naar een industrieterrein, naar een bedrijf met golfplaten. De leerlingen stappen uit. Diep teleurgesteld, want er staat geen achtbaan. In het bedrijf krijgen ze een verhaal dat 'hoog over' gaat, over klanten, toeleveranciers en omzet, doorspekt met bedrijfsjargon. Vervolgens een rondleiding over de vloer langs machines, met een aantal waarschuwingen, waar ze zich - haha - niet aan houden. En dan gaan ze weer de bus in, terug naar school en hebben ze Engels.

"Hoe hoger je komt in het onderwijs en hoe hoger opgeleid de docenten, des te vaker benadert dit zwart-wit beeld de realiteit. En dan klagen docenten soms achteraf ook nog, dat het bedrijf een slecht verhaal had... Een gemiste kans", betoogt Martha Hoebens. Daarom verzorgt 'Bedrijf in de Klas' al ruim 10 jaar cursussen, advies en maakt lesmateriaal om het onderwijs en de praktijk dichter bij elkaar te brengen.

"Door docenten handvatten te geven hoe je dit contact aanpakt, wordt een docent zekerder, wordt het contact met bedrijven en organisaties makkelijker en laagdrempeliger. Het kost minder kruim. Dan gaat een docent het vaker doen en kun je er in de klas mooier onderwijs mee maken."

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

04 Voelen wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbeidwetgeving

Momenteel leest u het artikel:

Hou het klein!

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

"Tien jaar geleden traptten we elke workshop af met de vraag waarom je als onderwijs überhaupt iets met bedrijven zou doen. Na het toelichten van het belang voor alle actoren volgde steevast een serie 'ja-maars'. Tien jaar later hoef je dat in het vmbo beroepsgericht niemand meer uit te leggen. Dat is een enorme winst, waar een programma als Sterk Techniekonderwijs een rol in heeft gespeeld."

Grabbelton

Een echt gymnasiummeisje, omschrijft ze zichzelf, zonder veel kennis van de wereld. Deed wat ze moest doen. Het leren in de bètavakken ging haar gemakkelijk af. De keuze voor een vervolgstudie was een kwestie van afstrepn. Een kort gesprekje met een bevriend hoofd van een klinisch chemisch lab 'Wil je met mensen praten of wil je mensen beter maken?' gaf de doorslag. Mensen beter maken. Het werd scheikunde. Na de studie rolde ze van het één in het ander en volgde de lerarenopleiding. Acht jaar stond ze met plezier voor de klas. Tegelijkertijd begon het te knagen: maar wat gebeurt er nou in het echt met dit vak? "Toen ben ik op jacht gegaan naar echte contexten", vertelt Martha, "en ontdekte ik bijvoorbeeld hoe lastig het is om via een

vacaturetekst - Qualitymanager Soups and Sauces - een beeld te krijgen van wat er in een bedrijf gebeurt.

"Ik vind het niet fair wat we met jongeren in het vo doen", vervolgt ze. "We proppen ze vol met kennis. In het beste geval vragen we in een LOB-traject wat ze willen worden of welke kant ze op willen. Zonder dat ze weten wat het aanbod echt is, laat staan het ervaren te hebben. Het is een grabbelton! Gelukkig kennen vmbo basis en kader wel een praktijkcomponent. Maar ook daar is de afstand tussen onderwijs en de beroepen soms nog behoorlijk groot. In de theoretische leerweg is die kloof nog heel groot.

Echte contexten

In het onderwijs leren we jongeren hoe dingen zijn: zó bouw je of zaag je iets, zó dek je een tafel. In een bedrijf zijn producten niet af, maar is men met dingen bezig. Het is in ontwikkeling. Op school laten we te weinig zien waarop bedrijven aan het ontwikkelen zijn, ofwel: waar ze leerlingen straks voor nodig hebben. Vaak is de gedachte: 'Je kunt leerlingen niet opleiden voor de beroepen van de toekomst'. Ik ben ervan overtuigd dat dat wél kan. Beroepen veranderen, maar de

basis blijft hetzelfde. Dan leer je leerlingen in plaats van 'dit is je kennis' om de verworven kennis in te zetten om aan actuele uitdagingen te werken. Dus in plaats van 'zo bouw je een windmolen en zo bereken je het rendement', vraag je 'we moeten naar nieuwe vormen van energie toe, op welke manieren kunnen we dat doen?' Dan heb je het niet meer over onderwijsniveaus, maar over hoe groot je het vraagstuk aanpakt. In PIE kan het dan gaan over hoe je een zonnepaneel aansluit en in D&P bijvoorbeeld over hoe je je huis inricht op zoveel mogelijk energie opwekken. De verbinding met LOB, verschillende perspectieven zien en wat dat voor een leerling zelf betekent, ligt zo veel dichterbij."

Bedrijf in de Klas heeft als missie de afstand tussen school en de echte praktijkcontext te verkleinen. "Sommige scholen doen al fantastische projecten, waarin échte contexten - en niet alleen bedachte contexten om leerstof in te trainen - een rol spelen. Dat mag van mij zó doorgetrokken worden naar vmbo-t en naar havo en vwo. Docenten moeten goed weten wat er bij een bedrijf gebeurt en de goede LOB-vragen kunnen stellen. Docenten zijn snel geneigd om in de 'primaire tak' te gaan zitten: de PIE-

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voelen wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbeidwetgeving

Momenteel lees je het artikel: **Hou het klein!**

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

- 11 'SEN'-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

docent zoekt het bij installatiebedrijven, en minder snel in een ziekenhuis of zwembad. Het komt nog zelden voor dat een Z&W- en een PIE-leerling samen een opdracht doen in een ziekenhuis. Profielen kunnen daarin méér met elkaar optrekken.”

Denkdraai

“Zelf miste ik als docent de blik naar buiten en het contact met bedrijven. Ik had daar goed hulp bij kunnen gebruiken”, vertelt Martha. “In de trainingen en cursussen leren we docenten een denkdraai maken, die ze in hun onderwijs meenemen. Daarbij gaat het om de vraagstukken waar een bedrijf mee bezig is en wat je je leerlingen kunt laten ervaren. Hoewel het bepaald geen communicatie-training is, kan het geen kwaad docenten erop te wijzen dat een goede vraag aan een bedrijf niet is: ‘Hallo, ik ben docent en wil iets met bedrijven; ik heb in week 44 nog een dag over, kunnen jullie onze leerlingen vermaken?’ De vraag zou móeten zijn: ‘Wij willen dat onze leerlingen een goed beeld van (vul in, bijvoorbeeld techniek) ontwikkelen. Jullie hebben dat in huis en in wat we de leerlingen allemaal al bieden, hebben we precies jullie bedrijf nog nodig. Op jullie website zag ik wat jullie doen

en dat zou ik graag mijn leerlingen laten zien.’ Denk vanuit de bedrijven in plaats van vanuit jezelf!”

Er is zoveel méér dat je kunt doen dan alleen excursies en stages, vertelt Martha. “Je kunt bedrijven noemen in de les, hun vraagstukken benoemen en daar projecten, opdrachten of projectweken mee inrichten. Er kan al veel in de klas. Als een bedrijf een docent vraagt toe te lichten wat hij/zij wil, valt de docent vaak stil. We helpen in vraaggestuurd onderwijs en hoe je daar bedrijven bij inzet, passend bij wat een bedrijf doet. We gebruiken in de cursussen daarvoor een tool om het makkelijker te maken. Een docent is met een onderwerp bezig in de klas, bijvoorbeeld duurzame energie door windmolens. De docent moet leren hoe je van dat onderwerp een vraagstuk maakt, waar leerlingen vragen over moeten beantwoorden om antwoorden te zoeken.

Behapbaar

In onze methode splitsen we een groter vraagstuk aan de hand van een aantal perspectieven op in kleinere vragen. De docent bekijkt welke vragen door leerlingen aangepakt kunnen worden en benadert

voor één van de vragen gericht een bedrijf: ‘We zijn met dit onderwerp bezig in de klas en hebben op internet gezien dat uw bedrijf windmolenonderdelen vervoert. Zou u willen laten zien hoe dat in het echt gaat?’ Een concrete vraag die én voor leerlingen én voor bedrijven behapbaar is. Hou het klein! Een bedrijf hoeft dan niet alles te laten zien en weet bovendien precies wie je in het bedrijf voor dat onderwerp moet hebben. Voor docenten levert het werken vanuit een vraagstuk – en dat kleiner maken – een veel makkelijker gesprek met een bedrijf dan: ‘Kunnen we iets samen?’ Een bedrijf hoeft geen onderwijs te maken. Deze manier van werken is bruikbaar in alle sectoren, al heeft de techniek het harder nodig, doordat veel technische beroepen niet zichtbaar zijn”, betoogt Martha.

We vragen best veel van docenten, besluit ze. “Om met bedrijven samen te werken is goed projectmanagement nodig, goed klantencontact onderhouden, een CRM (klantenrelatiebeheer)-systeem, goede opdrachten kunnen maken, een soort mini-bedrijfskundige zijn. Het contact met bedrijven is nieuw voor docenten, zo ook het maken van opdrachten, marketingcommunicatie en gesprekken

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

04 Voelen wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbeidwetgeving

Momenteel leest u het artikel:

Hou het klein!

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

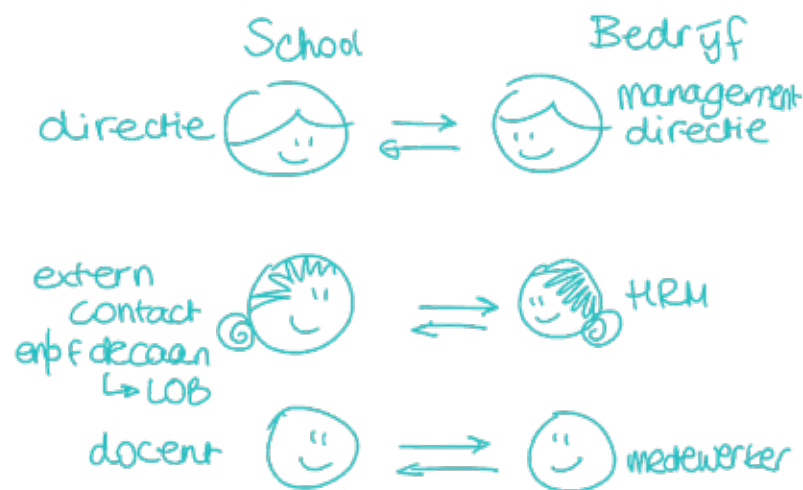
©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

voeren. Wat écht helpt is het klein te houden en dicht bij de docent. En niet zomaar ervan uit te gaan dat elke docent dit wel kan of weet. Er zijn maar weinig docenten die getraind zijn in projectmanagement. Daar mag het onderwijs best wat meer sturing aan geven. Help docenten op weg, ook in docentenstages. Zomaar een dag meedraaien levert niemand wat op. Wat werkt is bijvoorbeeld de docent een simpele opdracht mee te geven: 'Dit is een plek waar je leerlingen terechtkomen. Wat kan jij hiervan meenemen naar je leerlingen?'"

LOB-proces

Hoe mooi zou het zijn als de samenwerking tussen onderwijs en bedrijven 'normaal' wordt. "Duurzaam samenwerken betekent dat je op verschillende levels samenwerking aangaat", licht Martha toe. Wacht, ze tekent het even.

De docent heeft contact met de medewerker van het bedrijf. Om dat contact te verduurzamen moet je een level hoger gaan zitten. De HR-functionaris moet contact hebben met de decaan of de externe contactpersoon, zodat het contact onderdeel is van het LOB-proces. Daarboven zit de directie, die soms geneigd is te denken: 'Maar mijn medewerker heeft het contact, wat heb ik dan op die bedrijfsborrel te zoeken?' Het contact op de verschillende niveaus is essentieel om het duurzaam te houden. Het luistert nauw en heeft ook te maken met de bedrijfsomvang. 'Effe iets regelen' biedt weinig perspectief op een duurzame samenwerking op de lange termijn."

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest u het artikel:

“Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen”

terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Linda Melis

Sterk Techniekonderwijs

“Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen”

‘Een bedrijfsbezoek organiseren’ klinkt eenvoudig, maar hoe zorg je dat leerlingen na afloop echt enthousiast zijn over wat ze hebben gezien en meegemaakt? Linda Melis is bedrijfsencoördinator Sterk Techniekonderwijs Noord-Midden-Limburg, subregio Venlo. Ze sprak met bedrijven en leerlingen en maakte een handleiding in vier stappen.

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest

u het artikel:

“Laat leerlingen

tijdens een

bedrijfsbezoek

iets dóen”

—

Terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas

en in de praktijk

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk
Maak meer werk van
buitenschools leren

Om te beginnen is het belangrijk dat docent en bedrijf eerst samen om de tafel gaan zitten, zegt ze. “Maak duidelijke afspraken, niet alleen over de data maar ook over de verwachtingen en over praktische zaken. Hebben leerlingen bijvoorbeeld veiligheidsschoenen nodig?”

Stap twee is dat het bedrijf in de klas komt. “Het bedrijf krijgt zo een beter beeld van de doelgroep. Daarnaast is het de bedoeling dat het bedrijf tijdens het bezoek input ophaalt. Wat willen de leerlingen zien en doen? Wat willen ze zeker niet? Voor de leerlingen is het fijn om alvast iemand van het bedrijf te zien, want zo’n bezoek is eigenlijk best spannend.”

Tijdens het bedrijfsbezoek (stap drie) is het vooral belangrijk dat een praatje of rondleiding interactief is en niet te lang duurt. Dat laatste kan Linda niet genoeg benadrukken. “Een rondleiding van een kwartier is echt genoeg, anders raak je de aandacht van de leerlingen kwijt. Dus hou het bij de basis: vertel wat je doet en laat een paar plekken zien die voor de leerlingen bijzonder zijn. Als ze meer willen weten, gaan ze wel vragen stellen.”

De grootste succesfactor? Laat de leerlingen tijdens het bezoek iets dóen. “Bij een bedrijfsbezoek aan een fabrikant van industriële wasmachines, mochten leerlingen op de computer een product ontwerpen dat ze daarna zelf gingen maken. Ook gingen leerlingen in groepjes met medewerkers lassen. Ze leerden zelfs een nieuwe lastechniek. De leerlingen gingen daar zó enthousiast weg. Een leerling vroeg na afloop: ‘Kan ik hier stage lopen?’”

De laatste stap is de evaluatie: wat vonden het bedrijf, de docent en de leerlingen van het bezoek, en komt er een vervolg? ‘Ja’, zeiden alle bedrijven die meededen aan de acht pilots die Linda Melis inmiddels uitvoerde. Misschien is het iets meer werk, maar van een succesvol bedrijfsbezoek worden alle partijen blij. Een laatste bonustip? “Pubers zijn altijd hongerig, dus zorg voor iets te eten”, zegt Linda. “Dan héb je ze!”

Meer weten? [Download](#) gratis de ‘Route naar een succesvol bedrijfsbezoek’.

Download gratis de ‘Route naar een succesvol bedrijfsbezoek’.

Bekijk →

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest

u het artikel:

“Laat leerlingen

tijdens een

bedrijfsbezoek

iets dóen”

Terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas

en in de praktijk

Terug ←

zien en te ervaren

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Marianne van Loenhout
Make Center Nieuwegein

‘We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren’

Het bedrijfsleven is ook gebaat bij buitenschools leren, hoe eerder leerlingen over de vloer van bedrijven komen, hoe sneller ze een idee krijgen van hoe de praktijk er daadwerkelijk uit ziet. En ze ontdekken wat hun opleiding en rol daarin zou kunnen worden. Daarom zet Marianne van Loenhout, beleidsmedewerker Onderwijs bij Koninklijke Metaalunie, zich in voor het verwelkomen van leerlingen.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest u het artikel:

“Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen”

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

Aansluiting vinden bij het mbo is al lange tijd een belangrijk beleidspunt bij Metaalunie. Het mbo is immers direct betrokken bij bedrijven en vice versa voor het aantrekken en opleiden van toekomstig personeel. “Maar het vmbo heeft steeds meer onze aandacht gekregen”, vertelt Van Loenhout. “Daar worden de zaadjes al geplant bij leerlingen. Er wordt gekeken naar interesses, waar iemand goed in is, welke richting leerlingen zichzelf op zien gaan na het vmbo.” Met meer dan 15.000 leden is de Koninklijke Metaalunie de grootste ondernemersorganisatie voor de mkb-maakindustrie. Ongeveer de helft van de bedrijven in de sector is tevens leerbedrijf.

Vmbo’ers hebben een leeftijd waarop ze veel kunnen gaan leren. Daar moet het bedrijfsleven op in spelen, vindt Van Loenhout. “Ze kunnen op jonge leeftijd al kennismaken met deze uitdagende sector en dat geeft de mogelijkheid om in grote lijnen te laten zien wat er allemaal mogelijk is. We kunnen ze leren hoe de metaalsector in elkaar zit, welke technieken we gebruiken en welke mooie producten er gemaakt worden.”

Ontdekken faciliteren

Van Loenhout ziet het hele proces als een soort ontdekkingstocht. “Eerst denkt een leerling: ‘misschien vind ik techniek wel interessant’. Vervolgens maken leerlingen kennis met de verschillende richtingen, om daarna de keuze te maken voor bijvoorbeeld metaal of juist nog verder te oriënteren. Die ontdekkingstocht moeten we faciliteren.” Veel leerlingen zijn nog nooit in aanraking gekomen met bedrijven in metaalsector, of bedrijven an sich. “Hoe wéét je dan wat er allemaal kan en is? En of het iets voor je kan zijn? Die eerste kennismaking met de sector is ontzettend belangrijk.”

Erover lezen heeft daarnaast een heel ander effect dan iets doen of ervaren. “We moeten leerlingen de ruimte geven om te verkennen, te zien en te ervaren wat het werk inhoudt. Op die manier ontstaat er een realistisch beeld van de sector. Het beeld dat leerlingen hebben, klopt niet altijd. Als er al een beeld is. Dus laten we hen vooral laten zien hoe het er daadwerkelijk aan toegaat.”

Door leerlingen de mogelijkheden te laten zien, de functies binnen een bedrijf, het werk en de producten, toon je daarnaast

ook de veelzijdigheid van de sector, aldus Van Loenhout. “Metaal is niet één iets, er is een grote variëteit aan het type bedrijven en functies, dat kan je niet 1-2-3 op school uitleggen.” Je draagt als medewerker bij aan een groter geheel en ook aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen zoals de energietransitie en klimaatdoelstellingen, voegt Van Loenhout toe.

Vooroordelen aanvechten

Metaalunie werkt veel samen met Bedrijfsvak scholen Metaal, die onder anderen voorlichting geven op scholen en een intermediair vormen naar leren-werken in de bedrijven. Die voorlichting richten ze ook op ouders van leerlingen. “Ouders hebben soms (voor)oordelen over de sector, ook al kennen ze deze helemaal niet. Die vooroordelen kunnen we via de ouders en hun kinderen veranderen. Als we de variëteit van de sector en de bedrijven laten zien, dan draait dat beeld vaak volledig om.” De metaalsector draagt veel in zich, zowel de vaktechnische kant als high tech en technologieontwikkeling. “We moeten ouders betrekken bij onze voorlichting. Gelukkig wordt het via Sterk Techniekonderwijs (STO) ook aangemoedigd om ouders hierbij te betrekken.”

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk
Maak meer werk van
buitenschools leren

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest

u het artikel:

“Laat leerlingen

tijdens een

bedrijfsbezoek

iets dóen”

—

Terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas

en in de praktijk

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Metaalunie is, samen met andere technische branches, aangesloten bij de Federatie Techniek en Vakmanschap. In deze federatie werken vmbo-platforms beroepsgerichte programma's samen met het bedrijfsleven. Door samenwerking in de Federatie ontstond de betrokkenheid van de Metaalunie bij STO. “We zien met z'n allen dat er een probleem is. De terugloop in de interesse in techniek op het vmbo was goed merkbaar. Daarnaast sloot wat er op de scholen gebeurde niet goed aan bij het bedrijfsleven, het gat werd te groot en de contacten te gering. Ik werk al vele jaren in de sector en dit gespreksonderwerp komt altijd weer terug: sluiten onderwijs en het bedrijfsleven goed op elkaar aan? Hoe laten we de aantrekkelijkheid van werken in de sector zien aan leerlingen? Dat blijft van belang om te bespreken. We moeten elkaar op blijven zoeken. Dit onderwerp is nooit af.”

Aansluiting bij de realiteit

Een aantal jaren geleden was het vmbo in veel regio's nauwelijks zichtbaar voor het bedrijfsleven. Bedrijven rondom de scholen hadden nauwelijks of geen relatie met elkaar. “Dat is nu beter geworden, al is er nog steeds ruimte voor verbetering op sommige

plekken. Maar nu is in ieder geval wel duidelijk welke rol de scholen en bedrijven spelen in deze kwestie.” Daarbij is het niet de intentie om leerlingen het bedrijfsleven binnen te lokken, zegt Van Loenhout. “Het is immers ter voorbereiding op hun volgende stap in het beroepsonderwijs. Maar het zijn wel potentieel toekomstige vakmensen. Dus zorg dat wat zij leren, aansluit bij de realiteit. Maak het aantrekkelijk en toekomstgericht.” Het is daarnaast belangrijk dat er een netwerk is tussen scholen en bedrijven.

In de jaren dat Van Loenhout zich bezighoudt met het buitenschools leren en STO, ziet ze verschillen tussen de regio's, op allerlei gebieden. “Soms wordt een succesvolle samenwerking gefaciliteerd door de aanwezigheid van een goede Bedrijfsvakschool Metaal. Maar het hangt ook erg af van een wel of niet bestaand netwerk in de regio. Is dat er niet, en moet je echt vanaf nul beginnen met het opbouwen van contacten, dan kost het opzetten daarvan echt veel tijd.” Het netwerken is voor sommige scholen nieuw terrein en resultaten zijn dan ook niet vaak snel geboekt. Scholen moeten voldoende organiserend vermogen hebben en het is een kwestie van lange adem, aldus Van Loenhout.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest

u het artikel:

“Laat leerlingen

tijdens een

bedrijfsbezoek

iets dóen”

Terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas
en in de praktijk

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk
Maak meer werk van
buitenschools leren

Toolbox met middelen

Ook signaleert de beleidsmedewerker dat bedrijven niet altijd weten wat te doen met de jonge vmbo-leerlingen die nog maar over basale technische vaardigheden beschikken. “Niet elk bedrijf is dan een geschikte plek. Soms gaat het ook om de mindset binnen een bedrijf. Ik zie het als onze taak om hen voor te lichten over de mogelijkheden en de toegevoegde waarde die je als bedrijf kunt hebben.” We moeten bedrijven aanmoedigen om een netwerk te vormen en tools geven: dit kan je met deze groep doen, vindt Van Loenhout. “Dat zou STO landelijk nog wat meer kunnen faciliteren, vind ik. Een toolbox voor bedrijven met daarin goede voorbeelden van wat andere bedrijven leerlingen laten doen, en hoe. Daar kunnen andere bedrijven dan ook mee aan de gang.”

Ook voordat STO vorm kreeg, hielp Metaalunie, samen met opleidingsfonds OOM, bedrijven bij het faciliteren van

mogelijkheden voor het onderwijs. Zo lopen er al jarenlang contacten met vmbo-platforms, zijn er vele vmbo-projecten uitgevoerd, is er maandelijks overleg met de onderwijscommissie binnen VNO-NCW/MKB-Nederland en is er een sterke betrokkenheid bij SBB. “Ook het vmbo was onderwerp van gesprek, maar het mbo was altijd belangrijker als directe opleider. De verschuiving die je nu ziet, maakt van het vmbo een plek waar ruimte is voor beroepsoriëntatie. Leerlingen weten vaak echt nog niet wat ze willen kiezen en zijn gebaat bij een praktische oriëntatie. Ze moeten de technieksectoren leren kennen, iets doen. Dan pas voel je waar je motivatie zit, waar je trots van wordt. Daar is het vmbo de perfecte plek voor.”

Metaalunie heeft inmiddels een pakket ontwikkeld om bedrijven voor te lichten, met daarin onder meer informatie over regelingen voor vergoedingen voor vmbo

stageplekken en over opleidingsfonds OOM. “Er is veel focus op het stimuleren van bedrijven om zich aan te melden als stagebedrijf. En we geven ook informatie over STO, het geven van gastlessen en het aanvragen van vergoedingen. We laten voorbeelden zien van succesvolle samenwerkingen en geven informatie over bedrijfspvakscholen. We zetten alle middelen in om informatie te verstrekken, samen met de collega’s in de regio.”

Ondanks de regionale verschillen, stemt het Van Loenhout positief dat de recente cijfers laten zien het dat leerlingenaantal voor het technische vmbo iets gestegen is. “Daar zijn we natuurlijk blij mee. Hopelijk zet dat ook door in het vervolgonderwijs. Deze vernieuwingsslag was echt nodig. We hopen dat de positieve beweging zich doorzet en dat beroepsoriëntatie een belangrijke rol blijft spelen. Het is nu zaak om de slagkracht vast te houden en verder uit te bouwen.”

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches
Momenteel leest u het artikel:

‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

overzicht en inzicht

in wat leerlingen

doen bij bedrijven’

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

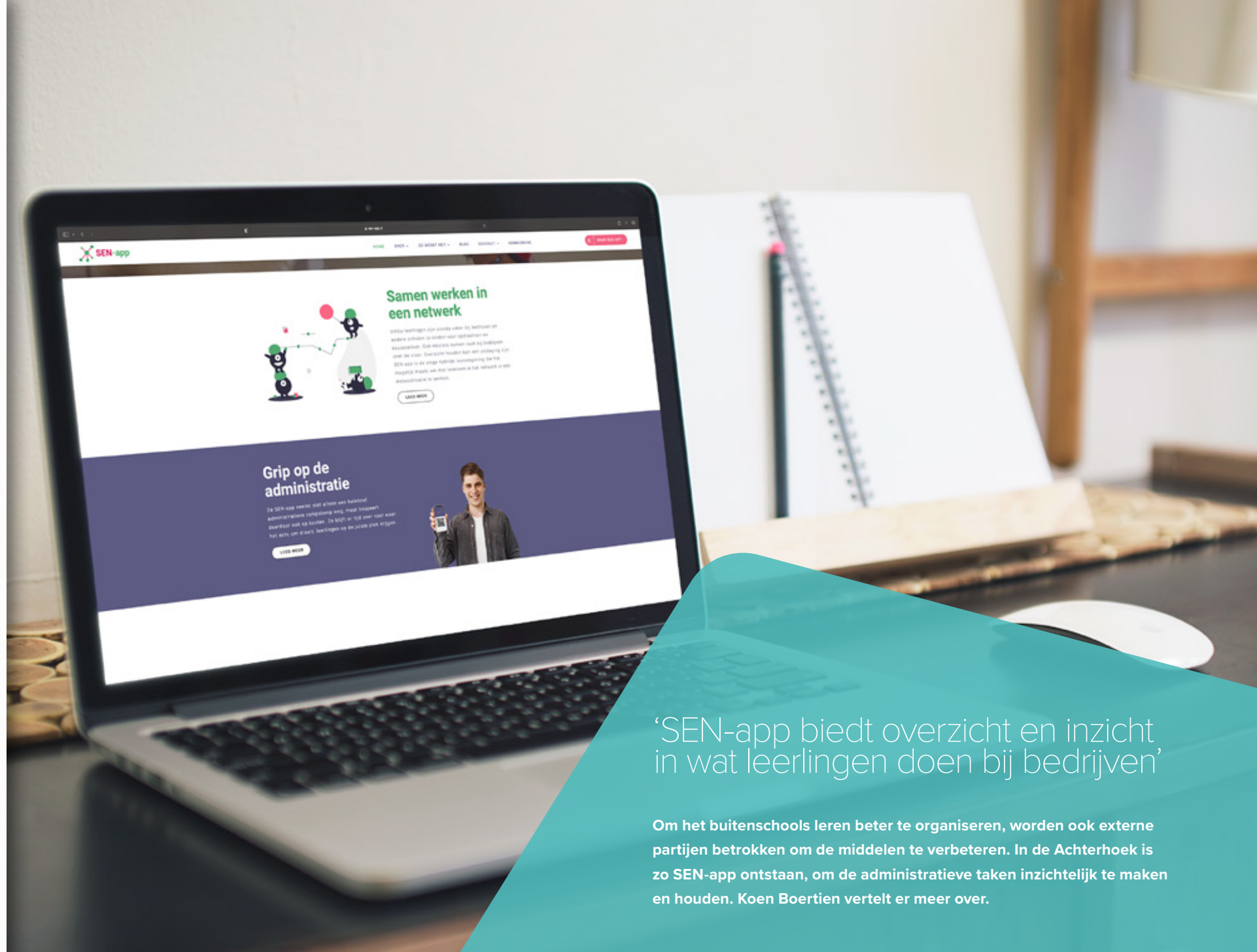
11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

Om het buitenschools leren beter te organiseren, worden ook externe partijen betrokken om de middelen te verbeteren. In de Achterhoek is zo SEN-app ontstaan, om de administratieve taken inzichtelijk te maken en houden. Koen Boertien vertelt er meer over.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches. Momenteel leest u het artikel:

'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Zodra je als school een leerling naar een bedrijf wilt sturen om daar opdrachten voor keuzevakken uit te voeren, komt daar ook een administratieve klus bij kijken. In de Achterhoek kwam daarom vanuit het STERA-initiatief, een regionale samenwerking die hybride leren binnen een netwerk van scholen en bedrijven faciliteert, de vraag voor een app bij softwareontwikkelaar Inversable terecht. “Wij zijn geen partij die zich specifiek op onderwijssoftware richt, maar onze missie paste wel bij de behoefte en de vraag. Dus we zijn samen in kaart gaan brengen wat er nodig was, en dat is SEN-app geworden”, vertelt Koen Boertien van Inversable. SEN-app staat voor Smart Educational Network-app.

Deze behoefte ontstond zo'n zeven jaar geleden, toen het aantal technische leerlingen daalde, landelijk en dus ook in de Achterhoek. Met als gevolg dat er minder profielen werden aangeboden of technische profielen zelfs dreigden weg te vallen. “Scholen hadden soms maar één of twee leerlingen die een technische richting op wilden. Maar als een dorp of stad dit niet aanbood op de school, dan kozen ze vaak iets anders, in plaats van een school

verderop te bezoeken waar wel techniek werd aangeboden.” Dat moest anders, maar een profiel in leven houden voor twee leerlingen, dat kon niet.

Laten zien en ervaren

In verschillende regionale overleggen kwam de wens naar voren om de technische profielen meer aandacht te geven. Om de leerlingen te laten zien en ervaren wat de technieksector te bieden heeft. Het bekende imagoprobleem speelde daarbij een grote rol. “Het bleek passend en relevant om de leerlingen bij de bedrijven binnen te krijgen ter voorbereiding op loopbaankeuzes. Niet om ze te pushen, maar om ze te laten snappen wat het inhoudt. Je wilt uiteindelijk de leerlingen op de juiste plek krijgen.”

Zo ontstond STERA, een samenwerkingsverband dat is opgezet met provinciegeld en met recht een voorloper genoemd kan worden. Men ontwikkelde een hybride leervorm waarin keuzevakken georganiseerd konden worden bij bedrijven. “Er werd een zoektocht naar ambassadeurs en bedrijven gestart. En er werd geïnvesteerd in het uitwerken van opdrachten bij bedrijven en het afstemmen van afspraken. Hoe wordt een

werkstuk gekoppeld aan een keuzevak? En hoe kan dat in de praktijk tot stand komen?”, vertelt Boertien.

Hybride samenwerking

Het opzetten van die samenwerkingen kost tijd. Bedrijven moeten willen investeren in een samenwerking, netwerken moeten gebouwd worden. Inmiddels zijn er zo'n honderd bedrijven betrokken bij dit Achterhoekse project en er zijn gemiddeld driehonderd leerlingen bezig met keuzevakken. “Dat was voor het onderwijspersoneel al snel niet meer bij te benen. Het optimaliseren en automatiseren van sommige processen kon ervoor zorgen dat er meer inzicht kwam in wat leerlingen waar deden.’ SEN-app biedt die optie.

Door deze hybride samenwerking kunnen leerlingen op een school zonder een bepaald technisch profiel toch een keuzevak volgen en bijbehorende opdrachten uitvoeren bij een bedrijf in de regio. Ze vallen onder de paraplu van een andere school die bij het bedrijf in de buurt zit, en het profiel wel aanbiedt. “Dat was een gouden methode”, vindt Boertien. “Zo kunnen de scholen de leerlingen alles laten doen.”

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches
Momenteel leest u het artikel:

‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

Terug naar het hoofdartikel:

Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Beoordelingen in de app

Er zijn enkele simpele oplossingen bedacht om dit werkbaar te maken. De leerling, de school en het bedrijf kunnen in de app. Er is een aanwezigheidsscan met een QR-code waardoor de leerling zich ‘aanmeldt’ aan het begin van de dag. Vervolgens worden de beoordelingen in de app ingevuld. “Dat werkte meteen heel goed. Docenten kregen inzicht in wat de leerling aan het doen was, of ze op tijd waren en of de opdrachten werden afgerond. De keuzevakken zijn examenonderdelen, dus dit moest goed geregeld zijn.” Ook de stageovereenkomst staat in de app.

Na een succesvolle start, kwam de vraag of er ook een optie in de app kon worden toegevoegd om documenten te uploaden. “Op die manier kon een leerling bijvoorbeeld een foto maken van iets wat hij of zij gedaan of gemaakt had, en dit in de app zetten. Daar stond de beoordeling van de praktijkbegeleider bij en zo kon er een cijfer gegeven worden.” Om de kwaliteit te kunnen waarborgen, werd er een steekproef gedaan waarbij een leerling dezelfde opdracht op school uitvoerde. Zo kon vergeleken worden of de resultaten overeenkwamen.

Inzichtelijk dashboard

Met de jaren zijn er steeds meer opties aan de app toegevoegd. “Het is echt een co-creatie, waarin wij van de scholen en bedrijven horen waar behoefte aan is. En als één school een specifiek verzoek heeft, maken we die optie altijd voor iedereen beschikbaar. Zo biedt het mogelijk inspiratie en het dekt ook eventuele kosten. Dat is een goed werkbaar systeem.” Momenteel wordt er aan een dashboard gewerkt, zodat per leerling in kaart wordt gebracht wat er al wel en niet gedaan is. “Het laat alleen niet zien hoe iemand zich voelt en welke vaardigheden iemand beheerst. Het dashboard moet het mogelijk maken om hier gesprekken over te voeren tussen leerling en docent.”

Boertien noemt SEN-app een goed voorbeeld van een project waar zowel scholen als bedrijven van profiteren. “Het bedrijf investeert in het onderwijs. De co-financiering is gekoppeld aan de aanwezigheidsmodule. Hierdoor is inzichtelijk hoeveel investeringen de technische bedrijven doen in het onderwijs. Dat kan weer meegenomen worden in de co-financieringsberekening. In sommige

regio's gaat het om 25 procent aan co-financiering, dat is gigantisch.” Het bedrijfsleven wil wel meewerken aan dit soort initiatieven, ziet Boertien. “Maar je moet het ze zo makkelijk mogelijk maken.”

Contact houden en netwerken

Ondanks deze digitale hulpmiddelen, blijft het contact tussen onderwijs en bedrijven belangrijk. Naast de contacten om meer bedrijven te laten aansluiten, is het ook belangrijk om het netwerk in stand te houden. “Docenten vinden het soms spannend om bij zoiets nieuws in te stappen, dat zie je terug in de verschillen tussen de STO-regio's. Ze moeten vertrouwen in een product dat werk uit handen neemt.”

Boertien vindt het geen gek idee als het onderwijs soms wat hulp zou krijgen bij relatiemanagement tussen onderwijs en bedrijven. “Een docent kan dan een bedrijf aandragen, waarna de accountmanager contact legt en gaat praten. Sommige regio's hebben dit soort mensen al en profiteren daarvan. Je ziet ook verschillen met de Randstad, in de Achterhoek stap je eerder in de auto om ergens een hand te schudden of kennis te maken.”

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches Momenteel leest

u het artikel: 'SEN-app biedt

overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Digitaal personaliseren

In de toekomst verwacht hij nog wel wat fundamentele veranderingen in de app. "We hebben nu de QR-codes als aanwezigheidsscan, maar niet alle bedrijven zijn zo digitaal of bereid om hierin mee te gaan. Daar zien we verschillen in per regio. We zoeken nu naar manieren om de app per bedrijf in te richten, zodat iedereen het werkbaar vindt."

Er zijn plannen voor een digitale stagemodule, een link met de stagemarkt. "Denk bijvoorbeeld aan een koppeling met de Kamer van Koophandel, waardoor je op een kaart de bedrijven in de regio kunt tonen. Die kan je weer uitnodigen om aan te sluiten bij de app." Er zijn daarnaast nog verschillende ideeën over zaken die sneller of beter kunnen. Wil een leerling een kennismaking plannen bij een bedrijf? Dan kunnen ze een online verzoek indienen dat na goedkeuring van de docent, wordt doorgestuurd naar het bedrijf. "Met dat soort dingen zijn we momenteel bezig, in samenspraak met de scholen. Er is een inspraakgroep waar we bij aanschuiven en er is een potje voor nieuwe ontwikkelingen. Wij voeren uit waar de scholen behoefte

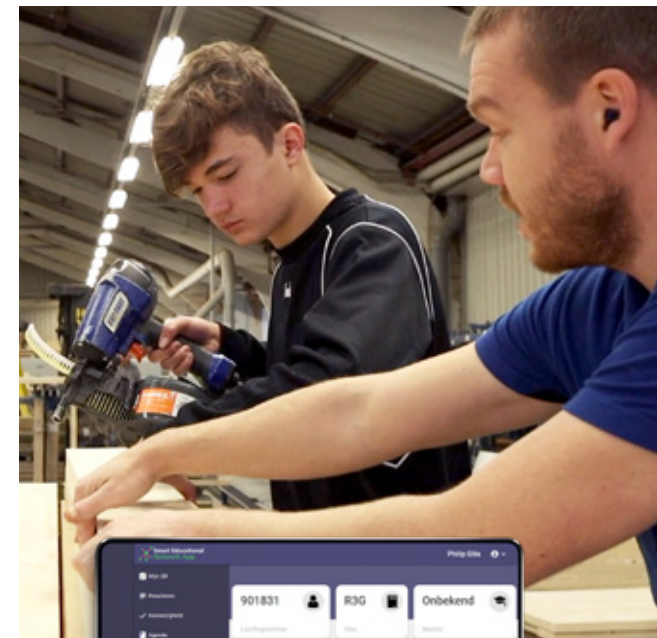
aan hebben. In de inspraakgroep wordt gestemd voordat aanpassingen worden opgepakt."

Maatwerk bieden

De afgelopen maanden is Boertien veel op bezoek geweest bij andere STO-regio's. "Om de sfeer te proeven. Het was heel interessant en het hielp ons als softwareontwikkelaar te zien waar naartoe we moeten ontwikkelen. En we willen een app zijn voor het hele land, niet alleen de Achterhoek. Dus we willen ook maatwerk bieden als andere regio's een andere werkwijze hanteren."

Het uiteindelijke doel van de app is om zoveel mogelijk leerlingen in de praktijk te laten leren. Scholen en bedrijven denken actief mee over hoe dit zo slim mogelijk aan te pakken. "Scholen hoeven niet alles zelf te doen. Er zijn zoveel hulpmiddelen om te helpen, om processen te structureren. En dat zal de leerlingen ook verder helpen."

Koen Boertien heeft per 1 maart een andere functie binnen Inversable, zijn functie wordt overgenomen door Erwin Bisschop.

SEN-app maakt buitenschools leren makkelijk. Bekijk hier hoe het werkt!

Bekijk →

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest u het artikel:

‘Dialogo over buitenschoolse

ervaring van grote waarde voor leerling’

Terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas

en in de praktijk

Terug ←

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Marinka Kuijpers

Loopbaangroep Amersfoort

‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

Het onderwijs moet zich de komende jaren meer focussen op de verbinding tussen de leerling en de buitenwereld, aldus Marinka Kuijpers, bijzonder hoogleraar Leeromgeving en Leerloopbanen aan de Open Universiteit. “Door hen meer regie te geven, maar ook juist door de dialogo aan te gaan over wat ze leren van buitenschoolse ervaringen.”

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches

Momenteel leest u het artikel:

‘Dialogo over buitenschoolse

ervaring van grote

waarde voor leerling’

terug naar het

hoofdartikel:

Leren in de klas

en in de praktijk

Terug

11 ‘SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven’

12 ‘Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling’

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk
Maak meer werk van
buitenschools leren

Dat buitenschools leren van waarde is voor leerlingen, dat hoeft je aan hoogleraar Kuijpers niet uit te leggen. Maar er liggen nog wel genoeg kansen om méér uit zo’n ervaring te halen, zegt ze. “We weten dat ervaringen opdoen belangrijk is om een beeld te krijgen van hoe de wereld werkt, wat de eisen zijn, de waarden en normen. Daarnaast is het ook van belang in het ontwikkelen van een zelfbeeld. In welke omgeving pas ik eigenlijk? Maar uit onderzoek blijkt dat de meerwaarde van die ervaring vooral ook zit in de dialoog over de ervaring.”

Kijk je naar wat we van jongeren willen, en wat voor soort mensen of werknemers we van hen willen maken, dan ligt er een aardig verlanglijstje. “We willen leerlingen die reflectief zijn, wendbaar zijn, de eigen regie kunnen nemen in de loopbaanontwikkeling.” Dat vraagt heel veel, vindt Kuijpers. “Het onderwijs is over het algemeen niet gericht op wendbaarheid. Je moet lessen volgen van leraren en je punten halen. Om wendbaar te leren zijn, moet je ervaring opdoen, tegenslagen hebben en dingen voor elkaar krijgen. Je moet contact maken met mensen, je aan de geldende normen houden en van situaties leren. En vooral ook vragen stellen op basis van je nieuwsgierigheid.”

Aansluitende mogelijkheden zoeken

Daarbij moet het gaan over de verbinding tussen de leerling en de praktijk. Dat kun je als school ook stimuleren, zegt Kuijpers. “Bijvoorbeeld door met leerlingen aandacht te besteden aan vragen als: Wat vind je belangrijk om te weten? Wat is voor de opleiding die je doet of wil gaan doen belangrijk om te weten? Wat zou je willen oefenen of uitproberen? Wat is er allemaal mogelijk in de

praktijk? Zo ga je met een leerling kijken naar wat deze wil en welke mogelijkheden daarbij aansluiten.”

Het is daarnaast ook van belang wat een leerling al heeft meegemaakt. Welke rol speelt dit bij je keuze, wat heb je al gezien of ervaren? En wat past daar dan juist wel of niet bij? “Alleen dan kom je tot het maken van een goede vervolgkeuze.” Buitenschoolse ervaringen moeten daarom ingebed zijn in het onderwijs, en niet alleen aan bod komen in een bepaalde fase. “Het moet een doorlopende leerlijn zijn, want hun ontwikkeling loopt ook door. Terwijl je op scholen ziet dat de knip tussen schools en buitenschools leren nog vaak hard is.”

Volledig integreren

Als het gaat om het creëren van een loopbaangerichte leeromgeving benoemt Kuijpers in eerdere onderzoeken drie essentiële elementen: keuze, ervaring en reflectie. De loopbaanontwikkeling past niet altijd in een methode, benadrukt de hoogleraar. “Het draait meer om dingen die je doet, leert en bespreekt, maar het is wel een mooie eerste stap om ermee aan de slag te gaan. Het gevaar is wel dat scholen denken: we hebben het voor elkaar, terwijl ik juist graag een volgende stap wil zetten. De loopbaanontwikkeling volledig integreren in het onderwijs.”

Waar sommigen LOB zien als een keuze maken voor een vervolgopleiding, ziet Kuijpers het als een andere vorm van onderwijs. “Buitenschoolse ervaringen spelen daar een belangrijke rol in. Dit heeft alleen pas effect op het moment dat je het inbedt in het grote geheel en onderdeel maakt van het ontwikkelproces, in plaats van het een losse ervaring te laten zijn.”

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches Momenteel leest u het artikel:

'Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Na het meemaken van een buitenschoolse ervaring valt het proces nu soms stil, signaleert Kuijpers. "Terwijl je juist iemand moet hebben die de leerling helpt om die ervaring betekenis te geven. Welke stappen moeten er nu genomen worden?" De kwaliteit van die begeleiding is cruciaal." Je kan je buitenschoolse ervaring wel organiseren, maar je moet daarna ook doorpakken, vindt Kuijpers. "Vragen stellen. Waar ben je positief over? Wat zegt dit over wat je belangrijk vindt? Wat kan je al en waar ben je nieuwsgierig naar? Wat wil je uitproberen?"

Het is daarbij van belang dat leerlingen vastleggen hoe hun ontwikkeling verloopt, zodat ze deze informatie ook kunnen gebruiken. "Zo laat je ze erover nadenken, wat willen ze ermee? Bij een buitenschoolse ervaring maak je ook gebruik van alle vaardigheden die je al geleerd hebt."

Wat wil je bereiken?

Kuijpers geeft leiding aan Loopbaangroep, een organisatie die het onderwijs helpt om de leer- en werkomgeving te organiseren. "We zijn momenteel druk bezig om docenten hierin mee te nemen. Hoe stimuleer je de eigen regie, hoe bouw je een zelfbeeld op, hoe

zoek je de verbinding met de praktijk, waar kan je een bijdrage leveren en hoe kom je daar eigenlijk achter?" Daarnaast wordt er met schoolteams een curriculum vorm gegeven dat hierbij past, niet op basis van een methode maar met eigen doelen. Wat wil je eigenlijk met LOB bereiken? Hierin spelen dialoog en reflectie met de leerling een grote rol.

De loopbaancompetenties die Kuijpers benoemde en die de basis vormen voor LOB zijn bedoeld om leerlingen de eigen regie te laten nemen in hun leerloopbaan. "Maar in hoeverre ze dat echt zelf mogen en dit ook leren, daar zie ik wel verschillen in. Daar liggen nog mooie kansen." Er zijn ook duidelijk zichtbare verschillen tussen leerlingen die zo'n traject wel en niet aangaan. "Leerlingen die een traject hebben doorlopen, keuzes moeten maken en de dialoog hierover zijn aangegaan, hebben een duidelijker beeld van hoe ze hun zelfbeeld kunnen inzetten om stappen te zetten."

Ervaringen aanreiken

Kuijpers houdt zich al sinds 2006 bezig met loopbaanontwikkeling en ziet dat er in die tijd veel veranderd is. "We kijken anders naar hoe we leerlingen benaderen

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches Momenteel leest u het artikel:

'Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialogo over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

en betrekken de praktijk meer. Scholen zijn bezig om van een methode over te gaan naar een loopbaangerichte leeromgeving, waarin de leerlingen inzicht hebben in waarom ze iets doen en hoe ze het kunnen gebruiken. Het uitgangspunt is dat LOB niet draait om vlak voor het keuzemoment de keuze bespreken, maar dat het beter is om langzaam en gedurende de jaren met de leerling een zelfbeeld en werkbeeld op te bouwen, aldus Kuijpers. "Door hen met mensen in de praktijk in contact te brengen en door ervaringen op te doen krijgen leerlingen meer beeld wat voor soort werkzaamheden en werkomgevingen bij hen passen. Daarmee wordt het aantal keuzes voor een vervolg overzichtelijk. Door ervaringen komen leerlingen erachter met welke mensen ze willen werken, welke werkzaamheden ze leuk vinden en welke normen en waarden ze belangrijk vinden in de werkomgeving."

Wat Kuijpers betreft begint de zoektocht al op de basisschool. "Zie het vmbo als een mogelijkheid om te (leren) onderzoeken en uit te proberen. Dan maak je soms ook een keuze op school die niet blijkt te passen, dat hoort erbij. De begeleiding hierbij moet

als een trechter fungeren, je laat leerlingen ervaringen opdoen en onderzoeken wat ze willen. En haalt ook veel niet passende opties voor ze van tafel." Dat is al zinvol, het moet niet te veel draaien om dé keuze, vindt de hoogleraar. "Ook als je de bakkerij van je vader overneemt, is het zinvol om onderzoek te doen naar je normen en waarden, interesses en wat er meer is in de wereld."

Verbindingen zoeken

Kuijpers hoopt dat het onderwijs zich de komende jaren meer zal gaan richten op de nieuwsgierigheid van de jongeren. "Dat LOB meer zal gaan draaien om het coachen op verbinding zoeken tussen nieuwsgierigheid en de potentie van de leerling, in combinatie met de eisen die de samenleving stelt. Leerlingen helpen om de verbinding te maken met wat er nodig is qua werk, maar ook om een goed burger te zijn en te blijven leren." Dat dit een hele uitdaging zal worden, daar is de hoogleraar zich van bewust. "Het vergt ook wat. We hebben geleerd om de monoloog te voeren met leerlingen over ons vak. Maar dit moet een dialoog worden over wat zij zelf interessant vinden, op zoek gaan naar verbindingen met de buitenwereld. Dat vergt hele andere competenties van docenten."

Kuijpers realiseert zich dat docenten hier ook de mogelijkheden voor moeten hebben. "Het is van belang dat bestuurders en directie oog hebben voor een ander perspectief van LOB, keuzes maken in de doelen die ze willen bereiken en de verbinding leggen met vernieuwingen in het onderwijs. Dat betekent professionalisering van henzelf en van docenten, maar ook in de selectie van nieuwe docenten nagaan in hoeverre zij bij deze doelen passen. Jonge docenten die hier al bekend mee zijn of dit willen leren." Het vraagt om een nieuwe stap om het onderwijs beter bij de maatschappij te laten aansluiten. "Er zijn altijd veel veranderingen in het onderwijs, maar de maatschappij verandert ook continue en daarmee ook de taak van het onderwijs. Uiteindelijk is het van belang dat de verbinding tussen het onderwijs en de maatschappij niet verloren gaat."

STAGEOVEREENKOMST VOORBEELD VMBO

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01. Kies maar raak!
- 02. Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?
- 03. Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek
- 04. Voort wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbeidswetgeving

Bijlage: *Stageovereenkomst in de praktijk*

Voorbeeld VMBO Stageovereenkomst

01. *Wat willen leerlingen mogelijk in de klas en in de praktijk?*

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ← *Wat willen leerlingen mogelijk in de klas en in de praktijk?*

- 11. "SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven"
- 12. "Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling"

BIJLAGE

01. Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Ondergetekenden

1. Naam school:
Gevestigd te:
Adres:
Telefoonnummer:
Vertegenwoordigd door:
In de functie van:
Hierna te noemen "school"
Vanuit de school zal als stagedocent optreden (zie art. 3b):

en

2. Naam stagebedrijf:
Adres:
Woonplaats:
Telefoonnummer:
Vertegenwoordigd door:
In de functie van:
Hierna te noemen "stagegever"
Vanuit de stagegever zal als stagebegeleider optreden (zie art. 3a):

en

3. Naam stagiair(e)¹:
Adres:
Woonplaats:
Telefoonnummer:
Telefoonnummer ouders/verzorgers²:
Geboortedatum:
Leerling aan de hierboven genoemde school, hierna te noemen "stagiair(e)"

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek
- 04 'Volon wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving

Bijlage: *Stageregels in de praktijk*

Voorbeeld VMBO Stageovereenkomst

De school wil leerlingen mogelijk in de praktijk laten leren op een stageplaats

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ← *Terug naar de klas en in de praktijk*

- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Verklaren het volgende te zijn overeengekomen³

¹ Wanneer de stagiair(e) minderjarig is, wordt deze overeenkomst getekend door diens wettelijke ouder(s)/verzorger(s).

² Indien de stagiair(e) minderjarig is.

³ De school en de stagegever ondertekenen deze stageovereenkomst op het laatste blad. De stagiair(e), of bij minderjarigheid de ouders/verzorgers, hebben toestemming gegeven door middel van een formulier dat op school in het leerlingendossier bewaard wordt.

Artikel 1

De stagegever stelt de stagiair(e) in de gelegenheid om in het kader van het onderwijsprogramma van de school stage te lopen. De stage beoogt de stagiair(e) die leeractiviteiten te laten ontplooiën die in het stageplan zijn opgenomen.

De stagegever draagt de stagiair(e) slechts taken op die passen binnen het karakter van de stage.

Artikel 2

De stage omvat uur. Zij vangt aan op en eindigt op

Het uitgangspunt is, dat de stagiair(e) dagelijks minimaal één uur actief begeleid wordt.

De stage vindt plaats op de door de stagegever aangewezen stageplaats(en) en tijdstippen. Voor de stagetijden kan daarbij worden aangesloten bij een bestaande werktijdregeling.

Artikel 3

De begeleiding van de stagiair(e) zal zowel vanuit de school als vanuit de stagegever plaatsvinden.

- a. De stagegever verplicht zich voldoende tijd aan het begeleiden van de stagiair(e) te besteden en wijst binnen het bedrijf een stagebegeleider aan die belast is met de dagelijkse begeleiding van de stagiair(e) waar het gaat om het feitelijk verrichten van werkzaamheden, alsmede met het onderhouden van contact met de school.
- b. De school wijst een stagedocent aan die belast is met de begeleiding van de stagiair(e) waar het gaat om de realisatie van de leeractiviteiten. De stagedocent kan voor het goede verloop van de stage aanbeveling doen aan de stagegever en de stagiair(e).

Artikel 4

De stagiair(e) volgt bij de stagegever de aanwijzingen van de stagebegeleider op.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

01 Kies maar raak!

02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?

03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek

04 'Volon wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving

Bijlage: Stageovereenkomst in de praktijk

Voorbeeld VMBO

Stageovereenkomst

05 Hoe kan de leerling de stageovereenkomst mogelijk in de praktijk?

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ←

06 'Leren in de klas en in de praktijk' zien en te ervaren'

11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'

12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Artikel 5

1. De stagegever draagt er zorg voor dat de werkplek en -situatie van de stagiair(e) voldoet aan de geldende (arbo-)wet- en regelgeving.
2. De stagiair(e) neemt in het belang van orde, veiligheid en gezondheid de door de stagegever gegeven gedragsregels en aanwijzingen in acht.
3. De stagiair(e) is verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem/haar gedurende zijn/haar stageperiode ter kennis is gekomen en waarvan hij/zij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat het van vertrouwelijke aard is. Voor het delen van het stageverslag is voorafgaande toestemming van de stagegever vereist.

Artikel 6

De stagegever verstrekt de onderwijsinspecteur van de school desgewenst alle noodzakelijke informatie over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de stage.

Artikel 7

In het geval van ziekte of afwezigheid wegens een dringende reden, en als de stage na ziekte of na afwezigheid hervat wordt, stelt de stagiair(e) de stagegever en de school direct (nog dezelfde dag) op de hoogte. De stagegever informeert de school direct in geval van verzuim van de stagiair(e).

Artikel 8

Uitgangspunt is dat de stagiair(e) geen vergoeding ontvangt. Mocht de stagegever een vergoeding willen geven dan kan dat direct ten gunste van de leerling of aan het stagefonds van de school. Het stagefonds komt direct ten gunste van de leerlingen.

Artikel 9

Bij problemen tijdens de stage richt de stagiair(e) zich allereerst tot de stagebegeleider. Geschillen tussen de stagiair(e) en de stagebegeleider worden voorgelegd aan de stagedocent. Als de stagebegeleider, de stagedocent en de stagiair(e) niet tot een oplossing komen dan wordt het probleem voorgelegd aan de vertegenwoordiger van de school en de vertegenwoordiger van de stagegever, zoals vermeld in deze overeenkomst.

Artikel 10

Bij de beoordeling van de stagiair(e) door de school zal het oordeel van de stagebegeleider worden meegewogen.

Artikel 11

De school heeft een ongevallen- en aansprakelijkheidsverzekering afgesloten die ook op de stagiair(e) gedurende diens feitelijke stagewerkzaamheden van toepassing zijn.

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak en leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitches bij Sint Maartenskliniek
- 04 'Volon wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving

Bijlage: *Stagereguleatie in de praktijk*

Voorbeeld VMBO Stageovereenkomst

Overeenkomst tussen leerlingen en school om de stage te maken en de stage te begeleiden

Terug naar het hoofdartikel: Leren in de klas en in de praktijk

Terug ← *Terug naar de klas en in de praktijk*

- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialoog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

01_Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en in de praktijk
Maak meer werk van buitenschools leren

Artikel 12

De school vrijwaart de stagegever tegen eventuele aanspraken van derden op grond van artikel 6:170 Burgerlijk Wetboek (BW) wegens aansprakelijkheid van de stagiair(e) tijdens de uitoefening van de stagewerkzaamheden voor de stagegever.

De school vergoedt materiële schade van de stagegever tot een maximum van € indien en voor zover de stagiair(e) hiervoor wettelijk aansprakelijk is op grond van artikel 6:162 BW, mits deze aansprakelijkheid voortvloeit uit de overeengekomen werkzaamheden en niet op enigerlei wijze anders is verzekerd. Deze vrijwaring en aansprakelijkheid geldt uitsluitend indien en voor zover de aansprakelijkheidsverzekering van de school daarvoor dekking biedt.

Artikel 13

De overeenkomst eindigt aan het einde van het onder artikel 2 genoemde tijdvak. Tussentijdse beëindiging geschiedt bij onderling goedvinden van partijen en in ieder geval:

1. Na schriftelijke aanzegging van de school aan de stagegever, als de school - na de stagiair(e), de stagebegeleider en de stagedocent te hebben gehoord - zich ervan heeft overtuigd dat:
 - de stagegever de uit deze overeenkomst voortvloeiende verplichting niet of onvoldoende nakomt; ofwel
 - zich zodanige omstandigheden voordoet dat van de stagiair(e) redelijkerwijs niet kan worden verlangd dat hij/zij de stage voortzet.
2. Na een met redenen omklede schriftelijke aanzegging van de stagegever aan de school en de stagiair(e), als zich zodanige omstandigheden voordoen, dat van de stagegever het laten voortduren van deze overeenkomst redelijkerwijs niet kan worden verlangd.

Artikel 14

Deze stageovereenkomst is geen arbeidsovereenkomst in de zin van artikel 7: 610 van het Burgerlijk Wetboek.

Aldus overeengekomen en in drievoud getekend:

Plaats:

Datum:

Voor de school:

Voor de stagegever:

Voor de stagiair(e)

Voor de ouders(s) (bij minderjarige stagiair(e))

.....
(handtekening)

.....
(handtekening)

.....
(handtekening)

.....
(handtekening)

INHOUD

HOOFDARTIKEL: LEREN IN DE KLAS EN IN DE PRAKTIJK

- 01 Kies maar raak!
- 02 Hoe zorg je dat buitenschools leren aansluit bij keuzevak én leerling?
- 03 Leerlingen presenteren zorgtechnologische oplossingen en pitchen bij Sint Maartenskliniek
- 04 Voion wil duidelijkheid creëren in het web van regels en Arbowetgeving
- 05 Innovatie in de praktijk
- 06 Samenwerken met bedrijven en organisaties: Hoe pak je het aan?
- 07 'We willen leerlingen zoveel mogelijk in de praktijk laten leren in een contextrijke omgeving'
- 08 Hou het klein!
- 09 "Laat leerlingen tijdens een bedrijfsbezoek iets dóen"
- 10 'We moeten leerlingen de ruimte geven om de sector te verkennen, te zien en te ervaren'
- 11 'SEN-app biedt overzicht en inzicht in wat leerlingen doen bij bedrijven'
- 12 'Dialog over buitenschoolse ervaring van grote waarde voor leerling'

BIJLAGE

- 01 Stageovereenkomst

©2023 - Versie 1
Leren in de klas en
in de praktijk:
Maak meer werk van
buitenschools leren

Contact en info

[Naar de website](#) →

[Stuur ons een mail](#) →

Colofon

Tekst en samenstelling

Jacqueline Kerkhoffs, Meike Bergwerff,
Anne Wesseling & Eva Voncken

Fotografie

Hetty van Oijen

Ontwerp en opmaak

Imageau Strategische Creaties

© Stichting Platforms VMBO, juni 2023

Aan de informatie in deze uitgave
kunnen geen rechten worden
ontleend. Niets uit deze uitgave
mag worden overgenomen
zonder toestemming van SPV
(www.platformsvmbo.nl).